

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

de offentlige Afgangsg- og Aarsprøver

i

Herlufsholms lærde Skole

i Juni og Juli 1866.

- I. Indskrifter paa gamle Gravstene i Herlufsholms Kirke.
 - II. Om Afgangsprøven for de lærde Skolers Disciple.
 - III. Efterretninger om Skolen og Opdragelsesanstalten i Skoleaaret 1865—66.
-

Nestved.

Trykt hos A. P. Bang.

Indskrifter

paa

gamle Gravstene i Herlufsholms Kirke,

forklarede af

Chr. Listov.

Ved den storartede og omfattende Restauration, som Herlufsholms Kirke underkastedes i Aarene 1861—63, blev foruden adskillige andre Partier ogsaa hele Gulvet fornyet; der blev lagt Brædegulv i alle Stolene, i Gangene anvendtes et smagfuldt Mønster af røde og gule Muursteen satte paa Hoikant. Ved denne Leilighed bleve de gamle Gravstene, der vare anbragte paa forskjellige Steder i Kirken som Gulvfliser, optagne og stillede mod Væggen i den nordre og søndre Korsarm. Disse alvorlige Minder om Mænd og Kvinder fra gamle Dage dække ikke mere over de Been, for hvilke de oprindelig vare bestemte, dog derfor er deres Tjeneste ikke til Ende; saa faa de ere, II i Tallet, og saa kortfattet deres Fortælling end er, have de dog hvert sit lille Bidrag at yde til den Tids Historie, hvorfra Efterretningerne ere komne saa sparsomt til os. Men forat de ogsaa for den Slægt, som nu samles i Kirken, kunne blive talende Vidner om fordums Tider, trænge de til en og anden Forklaring.

Det er naturligt, at selv den haarde Granit og Marmorpladen paa Kirkegulvet efterhaanden afslides af Kirkegængernes Fodtrin; paa et Par af vore Ligstene er derfor nu det Meste af Indskriften blevet ulæseligt. Men hel-

digviis have flere været anbragte paa mindre betraadte Steder eller beskyttede saaledes af de Stolestader, som Reformationen gav Plads i Kirkerne, at Indholdet endnu kan komme fuldstændigt frem. Til enkelte af dem faae vi ogsaa nogen Hjælp ved at vide, hvad man læste paa Stenen for et Aarhundrede siden. I Aaret 1755 fik nemlig Søren Abildgaard, som de to foregaaende Aar havde ledsaget den berømte Historiker Jacob Langebek paa hans antiqvariske Reise, Ansættelse som Archivtegner og foretog da paa offentlig Bekostning en Reise rundt om i Landet for at afcopiere gamle Mindesmærker. Han tegnede smukt og afskrev i det Hele taget med Noiagtighed og Dygtighed hvad han kunde opspore. Abildgaards Tegninger, over 900 i Antal*), gjemtes tidligere i det kongl. Bibliothek, nu ved det oldnordiske Museum; gjennem Museets Archivar, Kammerraad Herbst, der med den største Beredvillighed er kommen mine Ønsker imøde, har jeg faaet Tegningerne efter Herlufsholms Gravstene omhyggeligt calquerede. Disse Calquer ere nu indlemmede i vor Skoles Bibliothek.

Tre af Indskrifterne ere aftrykte i E. Pontoppidans *Marmora Danica* fra 1739, I, 187—88. Men diplomatisk Noiagtighed maa man, som bekjendt, ikke søge i hans Værk, saa megen Betydning det for Resten kan have som Gjemmested for et stort Materiale og ved de Oplysninger, det meddeler om Mindesmærker, der siden ere blevne Ofre for Tidens Tand eller Menneskers Ligegyldighed.

Uden Hensyn til den nuværende Opstilling gjennemgaae vi Monumenterne efter Tidsfølgen og begynde da med

*) *Antiqvariske Annaler* I, Side 148 ff.

1. En sortegraa Marmorsteen fra 1322.

Tydelig læses nu kun

ob

anno · dñi · m · ccc · xxii · . . . · octobris · . . . · ø

· ano

· . . . ambo: de · . . . civitate ·

men af Bogstavtrækkene i øverste Linie (den nederste, saaledes som Stenen nu er stillet) saavel som af Abildgaards Copi synes at fremgaa Navnet henricus: goltsmitt eller gwłsmitt. Muligviis have vi her en Gravsteen over den Henricus, hvis Død angives i Calendarium Nestvedense *) paa følgende Maade:

III. Idus Octobr. obiit Henricus Dulken dictus Golsmyt, frater noster.

Stenen laa tidligere i den vestlige Gang indenfor Kirkens Hoveddør. Midt paa den findes utydelige Spor af et X og nogle Streger.

2. Olaus Byornsen miles † 1381.

āno: dñi: m: ccc: lxx

xt: hic: iacet: dñs: olaus: byornsen

miles: et d · . . . la

uxor · et kōnichin²: fili²: et²: atc²: eor²: in

Anno Domini MCCCLXXXI. Hic jacet dominus Olaus Byornsen miles et d[omina Hyl]la uxor [ejus] et Kōnichinus filius ejus. Animæ eorum in (hermed er Liniens Rum til Ende; pace eller Domino eller Christo har vistnok skullet staae inde paa Stenen).

*) Script. Rer. Danic. IV, 312. Cfr. IV, 327.

Denne anselige Granitsteen laa forhen i den sydlige Korsarm; den var alt i forrige Aarhundrede saa slidt, at Abildgaard ikke kunde tegne andet af Vaabnet end et Horn paa Hjelmen.

Ridder Oluf Bjørnsen kjende vi af flere samtidige Documenter. Han var saaledes med som Vitterlighedsvidne, da Kong Olufs Haandfæstninger bleve underskrevne 1376 i Slagelse og ved Danehoffet 1377 i Nyborg*). I et Brev af 1378 bevidner Abbeden og Conventet i Ringsted at have modtaget 50 Mark i hvid Mønt af Hr. Oluf Bjørnsen for at holde daglig Messe og aarlig Begængelse for den afdøde Kong Valdemar (paa Begængelsesdagen skal da „den, som Abbed er, foruden den sædvanlige Tractament forfriske og glæde Brødrene med tre gode Retter og en Tønde tysk Øl“); i dette Brev kaldes Herr Oluf Klosters besynderlige Velgjører og Executor testamenti efter Kong Valdemar, høilovlig Ihukommelse**). Og i Fortegnelsen over Skovklosters Velgjørere***) finde vi ikke blot ham selv nævnt, men ogsaa hans Hustru Hyllæ og hans Sønner Petrus, Fikkæ og Kønikinus (Könike, Hennike).

3. Jacobus Germundi abbas (1400).

hic: tacet. frater. iacob^o: ger

mūdi. abbas: nestwedn̄: q̄: ø: āno: dñi. m. cd.

hic: fier: fec^{it}: orru: lapideū: capel

lā: set: ẽrsmt: maiorē: cāpanā: itore: pte: abit^o: pilaria et: gđ^o
cca: restoriū:

*) Aarsberetn. fra det kgl. Geh. Archiv II, 24. 25.

**) Danske Magazin I, 75.

***) Calend. Nestv. i Scr. R. D. IV, 294. Cfr. IV, 326.

Hic jacet frater Jacobus Germundi, abbas Nestvedensis, qvi obiit anno Domini MCD. Hic fieri fecit [h]orreum lapideum, capellam sancti Erasmi, majorem campanam, interiore partem ambitus, pilaria et gradus circa refectorium.

Stenen er af sort Marmor, Bogstaverne usædvanlig smukke; den laa i Hovedgangen, men med den ene Side skjult af et Stølestade, saa at Abildgaard kun var istand til at læse det halve af Indskriften. — Det synes, som om Abbeden selv har sørget for at faae sin Virksomhed som Bygmester bragt til Efterverdenens Kundskab ved selv at forfatte og lade hugge sin Gravskrift; paa den Maade bliver det let forklarligt, at kun hans Værker anføres uden noget rosende Prædicat for Manden, ligesom man da ogsaa forstaaer, hvorfor der er ladet et Rum aabent i Linien efter Aarstallet MCD.

Orreum lapideum, en Kornlade af Kampesteen; orreum for horreum, ligesom i andre Indskrifter fra Middelalderen ortus for hortus, edus for haedus*).

Den hellige Erasmus har altsaa havt et eget Capel ved Skovklosters Kirke; han havde Altre i mange af Landets Kirker**) og stod overhoved høit i Ære som Helgen. Han skal have været Biskop i Antiochia omtrent ved Aar 300; Legenden fortæller om hans syvaarige Ophold i Ørken, hvor en Ravn bragte ham Føden, om hans beaandede Prædiken og hans Undergjerninger og om de gruelige Pinsler, han maatte udstaae under Keiserne Diocletian og Maximian, men fortæller ogsaa, hvorledes

*) H. Otte Handb. d. kirchl. Kunst-Archäol. 1854. S. 234.

**) J. F. Fenger i Kirkehist. Samlinger II, S. 7. (Sydlænderne kjende ham bedst under Navnet Sant' Elmo).

Herrens Engel stadig var ved hans Side, bragte ham Trøst og friede ham af Nød. Tilsidst førte Englen ham til Campanien, hvor han døde den 3. Juni; i sin Dødsstund bad han en brændende Bøn til Gud for Enkerne og de Faderløse. Det var en udbredt Folketro hertillands, at Enhver, der om Søndagen læste en Bøn til St. Erasmus, skulde ikke mangle Foden i den kommende Uge*).

Af Udtrykket majorem campanam tør man vel slutte, at Klostret dengang kun havde to Klokker. Abbed Jacob Germundsens Navn staaer endnu den Dag idag paa den store Klokke her i Taarnet, og forsaavidt stemmer. Alt fortræffeligt, men Overeensstemmelsen hører rigtignok op, naar vi komme til Aarstallet. Klokkens Indskrift lyder nemlig saaledes:

ā. mil^{no}. cd^o. xl^o**) sociato. g'lyrud' dteor: nicolai. iēs.
fuit. actor: expēsas. iacob? . g'mūdi. porrig^t abbas: et. dat.
nestvedia mūera. multa. fva.

Dette er Vers, saa utroligt det end kan synes, tre barbariske Hexametre og et Pentameter. Nicolai Jens, Klokkestoberens Navn, er licentia poetica for Johannes Nicolai (Jens Nielsen eller Clausen***) eller Nicolaisen, men ikke, som Melchior forklarer det, Nicolai Jensen); c, d, x, l læses efter deres Bogstavlyd hvert som een Stavelse****), og der udkommer altsaa følgende:

*) Chr. Pedersens Danske Skrifter II, 412 og Anm. dertil S. 512 i Brandts og Fengers Udgave.

**) Melchior har læst millesimo for mil^{no} og XI for XL. Histor. Efterretn. om Herlufsholm. S. 399.

***) „Nicolaus Danice Claus vocabatur“. Langeb. S. R. D. IV, 295. t.

*****) Lignende Exempler hos Otte, Kunst-Archäol. S. 246.

Anno milleno C D X L sociato.

Gerthrudis dicor, Nicolai Jens fuit actor,

Expensas Jacobus Germundi porrigit abbas,

Et dat Nestvedia munera multa sua.

Men hvorledes kommer Klokken til at bære Aarstallet 1440, naar Jacob Germundsen, der har ladet den støbe, alt er død Aar 1400? Jeg kan kun forklare mig denne tilsyneladende Modsigelse saaledes, at vi paa Stenen have ikke Abbedens Dødsaar, men blot hvad han selv havde ladet indhugge, hvortil da den nærmere Angivelse af Tiere og Enere skulde have været tilføiet efter hans Død. Er denne Gisning rigtig, maa hans Død være indtruffen en rum Tid (idetmindste 40 Aar) efter det 15de Aarhundredes Begyndelse.

Ambitus er det sædvanlige latinske Udtryk for Kirkernes Chorømgang. Men da vi ikke finde Spor af nogen saadan Omgang i Herlufsholms Kirke, er dette rimeligviis her at forstaae om en Svalegang i Klostergaarden.

Refectoret, hvorved Abbed Jacob lod anbringe Piller og Trappetrin, er uden Tvivl det smukke hvælvede Kjælderrum i en Deel af vestre Fløi, hvor Skolen i den første Tid havde sin Spisestue (nu Oldfruens Vaskerhuus).

4. Lambertus Jacobi scholaris † 1408.

anno: dñi

o o o m̄j septiāna
m c̄d viii. fe'ta q̄rta pasche:

o lamber

tus iacobi scholaris ō p̄ ē

Anno Domini MCDVIII, feria quarta paschæ, majori septimana, obiit Lambertus Jacobi scholaris. Orate pro eo.

Denne rødbrune Steen *) laa i sin Tid i den nordre Korsarm tæt op til Marcus Gjøes Monument. Indskriften er heelt bevaret, Hjørnerne derimod noget slidte, saa at man ikke ret kan forfølge Omridsene af de vingede Væsner, som her ere anbragte i ottekantede Indfatninger, hver med et lille græsk Kors. Midt paa Stenen skimtes en skjolddannet, forneden tilspidset Ramme, hvori en Fisk og derunder et lignende græsk Kors.

Lambert Jacobsen (Jepsen eller Ibsen) havde endnu ikke aflagt Loftet; han var kun scholaris, Klosterlærling, optagen i Drengaaarene i Klostret for at opdrages og undervises til siden at blive Munk (monachus **). — Iøvrigt brugtes Benævnelsen scholaris ogsaa om Disciplene i Nestved Skole, der rimeligviis har staaet under Klostrets Tilsyn. I Aaret 1401 er saaledes Jonas Mogensen rector scholarium i Nestved, senere nævnes en dominus Severinus sacerdos, som døde 1492***).

Lamberts Dødsdag er ved en Tilføielse til den oprindelige Indskrift betegnet paa en Maade, der er af særlig Interesse. Ved feriae forstaaes i Middelalderens Kirkelatin Ugens Dage; feria secunda er Mandag, feria tertia Tirsdag, f. quarta paschæ er altsaa Onsdag i Paasken. Nu sammenfattedes vel under Navnet pascha hele Tiden fra Palmesøndag til ottende Dagen efter Paaskesøndag, men efter den sædvanlige Sprogbrug tænkte man sig dog ved feriae paschæ Dagene efter Paaske. For at altsaa

*) Abildgaard kalder den ølandsk Flusmarmor.

***) Calend. Nestved. (Scr. R. D. IV, 307. 314) nævner i Fortegnelsen over Klosters Afdøde to som pueri, en Johannes (II. Kal. Jul.) og en Marquardus (Id. Novembr.)

****) Scr. R. D. IV, 375. 317. 330.

ingen Feiltagelse skulde opstaae længere hen i Tiden med Hensyn til det unge Menneskes Dødsdag, fandt Klostret eller Familien det rigtigst at betegne denne Dag noget tydeligere og tilsatte da over Linien Ordene majori septimana, „i den store Uge“, det specielle Navn for Dimmelugen i Modsætning til septimana in Albis, Ugen efter Paaske. At vi nu ikke befinde os paa Vildspor ved denne Forklaring af Stenens Datum, kan godtgjøres ad en anden Vei. Lambertus Jacobi angives i Calend. Nesved.*) at være død III. Id. Apr. 3: den 11te April. Men regner man ud, naar Paasken faldt efter den julianske Kalender i Aaret 1408**), viser det sig, at Paaske-sondag var den 15de April; Onsdagen før Paaske var altsaa i 1408 den 11te April.

5. Johannes Jacobi monachus † 1409.

Anno:

dn̄i m̄ c̄d̄ iij̄ fe'ra iij̄ pasche. ob:

fr̄. ioh̄es

iacobi moch^o: o^o pro eo:

Anno Domini MCDIX, feria quarta paschæ, obiit frater Johannes Jacobi monachus. Orate pro eo.

Hjørnerne ere smykkede med sexkantede Rammer, hvori nogenlunde tydelig sees Evangelisternes sædvanlige Symboler, Englen, Løven, Oxen, Ørnen, alle med Vingler***). Hele Indskriften er læselig, men hvad der var

*) Scr. R. D. IV, 304.

**) Vor Skoles Matematiklærer har havt den Godhed at udføre Beregningen for mig efter den Gaussiske Methode.

***) Som bekjendt ere disse Symboler hentede fra Ezechiel 1, 10 og Joh. Aabenb. 4, 7.

indridset indenfor denne, er nu næsten ganske forsvundet som Følge af, at Stenen havde sin Plads i Kirkens Hovedgang. Paa Abildgaards Tid var Alt endnu synligt; han har aftegnet os den kronragede Munk i Kutten og med Bogen i høire Haand staaende under en Halvbue, ved Siderne to Smaataarne, over Buen Antydning af en Kirke. Stenen er en rødgraa, grovkornet Marmor.

Feria quarta paschæ er Onsdag efter Paaske. Da Paaskesøndag i Aaret 1409 indtraf den 7de April, er det denne Johannes, der menes, naar det i Calend. Nestv. *) hedder under IV. Idus Apr. (den 10de April): obiit frater Johannes monachus et sacerdos.

6. Matheus abbas † 1419.

an: dō: m: t̄d: xix: xiiii: ff: iiii: o: fr̄: mathe^o: abbs̄:
 nestved^o: p: anōs: xxviii:
 magn^o: t̄paliw̄: p̄visor: h̄: q:
 loci: 2̄structois̄: rep̄ator: ruinosē: c^o: at̄a: t̄: pace: req̄iescat:
 amē: orate:
 pro: eo:

Anno Domini MCDXIX, XIII. Kalendas Junii, obiit frater Matheus abbas Nestvedus (-ensis) per annos XXVIII, magnus temporalium provisor hujusque loci constructionis reparator ruinosæ; cujus anima in pace requiescat. Amen. Orate pro eo.

*) Scr. R. D. IV, 304.

Denne smukke brunrøde Ligsteen, der forhen havde Plads i den vestre Gang, er i Form noget forskjellig fra de andre: den har i Forhold til sin Bredde en usædvanlig Længde og er dertil smallere forneden end foroven. Af Abbødens Billede, som var indhugget i Midtrummet, saaes for et Aarhundrede siden ikke synderlig mere endnu, nemlig en Deel af Hovedet og lidt af Halskraven. Bogstaverne ere overalt læselige, skjøndt de finere Linier ere udviskede.

Abbed Matthæus eller Mattes (hvorfra Mads) findes nævnt et Par Gange i Documenter fra Hiin Tid; saaledes anfører en Donisact, udstedt 1417 i Kallundborg mod Nestved Bymænd, blandt de tilstedeværende Rettens Medlemmer ogsaa Mattes, Abbut i Skowg Kløster*). — Udtrykket magnus temporalium provisor betegner ham som den, der med Dygtighed sørgede for Klostergodset og Brødrenes Velvære — temporalia, de timelige Ting, modsat spiritualia**) — og i de følgende Ord roses han for at have omhyggelig istandsat Stedets brøstfældige Bygninger.

7. Dominus Johannes Alexandri † 1503.

Ano dñi m̄ d̄ z̄ i p̄f̄f̄lo s̄ti m̄

gn̄i m̄ris ob̄it ho^orab^ois u^o dñs tohes alexad^o eut^o ecclie

gn̄i dñr̄fl̄of . n̄no q̄ndā u

ica^og ros̄kyldn̄ hic tuul̄at^o e^o aīa requiescat i pace amē

*) Danske Magazin I, S. 367.

**) Saakdes i Kong Olufs Haandfæstning af 1376: Ipsi abbates, priores et provisores monasteriorum dominis suis episcopis tanquam suis veris dominis in temporalibus et spiritualibus per omnia integre respondebunt.

Anno Domini MD3 in profesto sancti Magni martyris
 et honorabilis vir dominus Johannes Alexandri, curatus
 ecclesiæ Gwundersløf, necnon quondam vicarius Roskylden-
 sis, hic tumulatus; cujus anima requiescat in pace. Amen.

Det er en stor lysgraa Marmorsteen, som tidligere
 var anbragt i den nordlige Korsarm med det ene Hjørne
 gjemt under et Stolestade. Denne Deel af Kirken blev
 sjældnest betraadt; Skriftrækkene staae derfor alle her
 udmærket skarpt og klart. Midt paa Stenen er afbildet
 et kantet Skjold, hvori en Kalk med Hostien. — Domi-
 nus Johannes, curatus ecclesiæ Gwundersløff, forekommer
 ogsaa i Obituarium Nestvedense*) blandt Klosters Væg-
 gjørere, for hvem der hvert Aar skulde holdes en Messe.

3 er det arabiske Tretal; til Sammenligning kunne
 vi benytte et Sted af det gamle Pergamentsblad fra Ring-
 sted Kloster, hvoraf Langebek har givet et Facsimile
 (S. R. D. IV, 278). Medens nemlig alle de øvrige Tal
 paa dette Blad ere betegnede ved gothiske Talbogstaver,
 staaer der i 21de Linie:

an̄o d̄. m̄. cc̄ xxx̄ 3̄ id̄ mart̄.

Anno Domini MCCXXXI tertio Idus Maii.

Profestum er i Middelalderens Latin Dagen før en
 Festdag. En lignende Betydning har Vigilia, Høitids-Aften,
 hvoraf det franske veille. Martyren Magnus' Dag var,
 som ogsaa vort Calendarium angiver (Scr. R. D. IV, 309),
 den 19de August.

Curatus, Sognepræst, Sjælesørger (af cura); deraf
 det franske curé, det engelske curate. Vicarii vare

*) Scr. R. D. IV, 330.

ansatte som Hjælpepræster ved Domcapitlerne for at læse Messer i Kannikernes Sted*).

8. **Cristoferus Johannis abbas † 1550.**

ANNO DOMINI· MDL
 OBIT VIR ERVDITVS· ET PRECLARVS
 · RISTOFERVS IOHANIS ABBAS
 HVIVS· MONASTERII· CVIVS· ANIMA· IN
 DOMINO
 VIVIT

Med denne Steen, der har ligget i Hovedgangen, slutter Rækken af Skovklosters Gravminder. Christoffer Hansen havde i 1532 ved Rasmus Daws Død opnaaet Klostrets høieste Værdighed; men Abbeden var ikke længer den mægtige Herre, Prælaten fra fordums Dage, nu var kun Navnet tilbage som en historisk Erindring om en Tidsalder og en Tidsaand, der havde været. Stenen giver os Billedet af den sidste Abbed, han staaer der i fuldt Ornat med Embedshuen paa Hovedet, Krumstaven i venstre og Bogen i den høire Haand; men Skovkloster var jo blevet Kronens Eiendom og Kongens Leensmand dets Herre. 1537 fik den brave Ove Bilde Brev derpaa, og Abbed Christoffer var nu, trods den Opmærksomhed, Leensmanden bestandig viste ham og Conventet, ikke stort mere end en Privatmand; han opgav maaskee endog sin Bolig paa selve Klostret, siden han i 1543 fik sig overladt for Livstid en af Skovklosters Gaarde i Ladby med Tilliggende af Ager, Skov og Eng „kvit og fri uden Afgift, Tyngge eller Tjeneste deraf at gjøre i nogen Maade“, som det hedder i et af Ove Bilde udstedt Document, der endnu opbevares i Herlufsholms Archiv.

*) L. Helveg De danske Domkapitler. S. 35.

9. Jomfruerne Else og Magdalene Griis.

Jos̄^o elsæ hr̄ iacob
grisis dothr̄

Jos̄^o magdalena p
grisis dothr̄

Denne lille graa Steen laa tidligere i den nordre Korsgang nær ved Marcus Gioes Gravsted. Under Elsæ Her Jacob Grisis Dother er indhugget en Hjelm med et langdeelt Vaabenskjold, hvori Bjælker og et Lovelaar; Per Grisis Dother*) har under Hjelmen et Skjold med et Oxehoved. Intet Aarstal er angivet, men Griisernes Slægt findes allerede nævnt i Obituariet mellem Skovklosters Velgjørere**). Efter velvillig Meddelelse af Registrator Plesner ved Geheimearchivet forte Familien Griis til Nordrop to Bjælker og et Lovelaar i Vaabnet***); Anne Arvidsdatter, som var gift ind i Slægten, hørte til Familien Baad, hvis Skjoldmærke er et Oxehoved.

10. Jomfruerne Sophia og Anna Jens Grubbes Døtre.

HER [LIGER BE]GRA[FVIT] ERLIGE OC WEL
BYRDIGE IOMFRVER. IOMFRV SOPHIA. OC IOMFRV. ANNA.
IENS. GRVBBIS DÖTTER

TIL S]AN[DBY

.. OC DÖDE IOMFRV. SOPHIA. PAA. HE[RLOFSHOLM]
TREDIE DAG PI . . . MD[L]XII

SAMMELE]DIS. DÖD. IOMFRV. ANNA

AAR] MD

.....

.....

.....

*) Per (Peder), p med en Tverstreg forneden.

***) Per Griis af Reenstrop, Niels Griis hans Søn, Jomfru Else Her Joachim Griises Dotter. Scr. R. D. IV, 327. 329.

****) Lexicon over adelige Familier nævner en Griis, hvis Skjold har et opadvendt Svinelaar og to Bjælker.

Stenen, en Marmor af lysgraa Farve, har før ligget i den vestlige Gang og er stærkt fortraadt. Indenfor Omskriften er Rummet deelt ved Tverlinier i tre Felter: det øverste indeholder tilvenstre Sparre - Grubbernes Vaaben, tre tagstillede Sparrer *), tilhøre Familien Badens, en Ibskal **) under en Halvmaane; i Midterfeltet var anbragt en Indskrift, hvoraf kun Begyndelsen er tilbage, i nederste er Grubbernes Vaaben (tre Spidser) og Halveggernes (et kølledannet Guldkryds). Med Hensyn til disse Vaabner har jeg Registrator Plesner at takke for følgende Oplysning: Jens Grubbe var en Søn af Jep Jensen Sparre og Kirsten Grubbe til Sandby; hans Hustru var Karine Viljumsdatter Baden, hvis Moder var en Halvegge. — Forresten forekomme Grubberne alt mellem Skovklosters Velgjørere; der nævnes (Scr. R. D. IV, 326) en Oluf Grubbe af Bregnetved og Niels Grubbe med Hustru Else.

Abildgaard var endnu i 1756 istand til at gjengive Vaabnene fuldstændigt, nu ere de meget utydelige. Hvad der af Indskriften er sat i Klammer, lader sig ikke mere læse, men findes paa Abildgaards Tegning.

II. Mag. Gregorius Michaelis † 1668.

MAG. GREGORIUS MICHAELIS HATERSLEBIENSIS, LITERIS MELIORIBUS APUD ROES FONTES INNUTRITUS, CUM PUBI SCHOLASTICÆ ROESCHILD. FINGENDÆ NOVENNIUM IMPENDISSET, HERLOVIANÆ QVINQVENNIUM PRÆFUIS-

*) „Jens Sparres Forfædre havde i et Par Generationer (ifølge testamentarisk Forpligtelse) kaldt sig Grubbe uden dog at forandre deres Vaaben“. T. Becker, Danske Herregaarde, Sparresholm.

**) Ibskal, Jacobsskal; Apostlen Jacob den ældre bærer ofte som Pilgrim en Muslingskal ved sit Belte.

SET ET CATHEDRAM HANC SACRAM AD
 DECENNIUM CONTRIVISSET, LABORIOSÆ VITÆ
 TÆDIA ANNO ÆTATIS XLII PATER V LIBERO-
 RUM HIC FINIVIT PERITURORUM SECURUS,
 BEATÆ ÆTERNITATIS CERTUS.

VIATORI.

AN RADIOS INTUS VIBRET, NE QVÆRITO, QVINTUM,
 NAM BIS BINA FORIS LUMINA MARMOR HABET.
 NEC, DISSOLVENDO, QVÆRAS, QVOS MORTA LIGARIT,
 NAM PRIMA AMBORUM NOMINA MARMOR HABET.
 MANES DEFUNCTI LOQVUNTUR

VERUM:

IRACUNDA REDUX SUMMI FERRO IUSSA TONANTIS:
 REDDE MIHI MEA SACRA, NISI NOVA FULMINA MAVIS.
 ANNO M DC LX IIX.

Denne Indskrift, som staaer paa en smuk blaasort Marmorsteen, er alt aftrykt i Marmora Danica I, S. 188, dog ikke ganske nøiagtigt. Øverst paa Stenen sees en Fremstilling af Christi Opstandelse, indfattet i en sexkantet Ramme; Frelseren stiger op af Graven med Seirsfanen i sin Haand, de to Vogtere vige forfærdede tilside. I Hjørnerne ere i cirkelrunde Ringe de fire Evangelister udhuggede tilligemed deres Symboler, under Aarstallet forneden er en Krands, hvori Bogstaverne GM og SD staae slyngede i hinanden. Indskriften er efter Pontopidans Angivelse forfattet af en Svoger til Jørgen Michelsens Hustru, sikkert en dygtig Latiner, men ligesaa sikkert en maadelig Poet. „Undersøg ikke,“ siger han i Versene til den standsende Vandrer, „om Marmorstenen maaskee femte Gang lader Straalerne tiindre indvendig, den har jo fire Lys derude; og luk ikke op for at søge efter, hvem Døds gudinden her har bundet, Stenen indeholder jo Begges Forbogstaver.“ Tanken er lige søgt og sær, enten

den klæder sig i elegiske Vers eller i simpel Prosa; de fire Lys maae vel være Evangelisterne i de runde Ringe, de Afdødes Forbogstaver staae i Krandsen forneden.

Morta, sjeldent Navn for en Parce, Skjebnegudinde, efter Gell. N. Att. III, 16, 11.

De to sidste Vers, der begynde med I og R, bleve i sin Tid Gjenstand for megen Omtale, da Skoleherren Jørgen Rosenkrantz meente, at de indeholdt en Hentydning til ham selv som den, der havde kaldet Jørgen Michelsens Eftermand uden at sørge tilbørligt for Enken. Da fremtraadte den lærde Forfatter som Fortolker af de gaadefulde Linier, i hvilke han lagde den Mening, at den nidkjære Herrens Tjener, fortørnet over at hans Ord havde baaret saa liden Frugt i Menigheden, nu truede sine Tilhørere med Himlens Straf, hvis de ikke snarlig omvendte sig. Dermed døde Sagen da hen, omendskjøndt, siger Pontoppidan, de finere Hoveder ingenlunde fandt sig tilfredsstillede ved denne Forklaring.

Om
Afgangspröven
for de lærde Skolers Disciple.

Af

Chr. Listov.

I den Bekjendtgjørelse, som under 30te November 1864 udgik fra Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet om nogle Forandringer i de lærde Skolers Underviisningsplan og nærmere Bestemmelser med Hensyn til Examen, var det mod Slutningen udtalt, at der skulde forhandles med Universitetet og vedkommende Skoler om, hvorvidt det maatte være tilraadeligt at henlægge Afgangsexamen fra Skolerne selv til den for Adgangsexamen ved Universitetet anordnede Examenscommission; Ministeriet skulde derefter indgaae til Kongen med Forestilling om Sammensætningen af denne Examenscommission, forat ogsaa Privatskolernes Interesse kunde blive repræsenteret deri.

I denne Anledning udbad Ministeriet sig ved Nytaars-tid 1865 en Erklæring fra Consistorium ved Universitetet. Der blev nedsat et Udvalg af syv Professorer fra det philosophiske og det mathematisk - naturvidenskabelige Facultet; den af Udvalget afgivne Betænkning forelagdes derpaa den academiske Lærerforsamling, som med stor Fleerstemmighed erklærede sig for at lægge Afgangsexamen ikke blot for de private, men ogsaa for de offentlige Skolers Vedkommende hen under Universitetets Examenscommission. Den academiske Lærerforsamling

vedtog desuden eenstemmig, at Examen skulde finde Sted til samme Tidspunkt af Aaret som nu, og at Commissionen skulde sammensættes paa den Maade, som Udvalget havde foreslaaet.

Derefter opfordredes Rectorerne til at ytre sig om de foreliggende Spørgsmaal. I Skrivelsen desangaaende meddeelte Ministeriet det Resultat, hvortil Universitetslærerne vare komne, og lod Udvalgets udførlige Betænkning medfølge som Bilag. Min Mening om Sagen udtalte jeg i følgende

Erklæring

afgivet til Hs. Excellence Forstanderen for Herlufsholm ifølge Ministeriets Begjæring af 6te Mai 1865.

„Det første og vigtigste Punkt, der her bliver at behandle, er Spørgsmaalet om, hvor de lærde Skolers Dimittender skulle stedes til Prøve ved Afslutningen af deres Skolecursus, om Skolerne skulle beholde Retten til at fælde Dom over deres egne Disciples aandelige Modenhed og Adkomst til at høre academiske Forelæsninger, eller om Dommen skal afsiges af en Examenscommission, sammensat af Universitetsprofessorer med tilkaldte Skolemænd*). Jeg erkjender det for et væsentligt Fortrin ved den nuværende Ordning af den lærde Skoles Forhold, at Slutningsprøven er betroet til de samme Mænd, som have ledet Disciplenes Underviisning. Skolen er

*) „Vi gaae ud fra,“ hedder det i Udv. Betækn. S. 4, „at Universitetslæreren i Reglen er Examinator, men ville ikke have det forhindret, at Universitetslærer og Skolemand ved Aftale fordele begge Virksomhedsformer [Examinators og Censors] imellem sig.“

herved sat istand til at arbejde paa eget Ansvar, med langt større Frihed og Selvstændighed indenfor de Grændser, der ere afstukne i den fælles Skoleplan; dens Gjerning er bleven uafhængig af Hensynet til de fremmede Examinatorers Individualitet, og Dommen, som fremkommer ved en Prøvelse, hvor Examinator og Examinand ere hinanden bekendte, hvor ingen Forlegenhed ved det Uvante i Personligheden eller i Situationen først skal overvindes, bliver et paalideligere Vidnesbyrd om Examinandens Standpunkt og Færdighed. Læreren, der her sidder som Dommer, veed, hvorledes Underviisningen er ført, med hvilken Noiagtighed og i hvilket Omfang Emnet er behandlet, hvormeget han har Ret til at fordre af sin Discipel og paa hvilken Maade. I Skoleforholdene gjælder det jo om Tilegnelsen af en meddeelt og indøvet Kundskab og om den gennem Underviisningen vundne Udvikling til Modenhed, ikke om Udbyttet af en fra Disciplens Side selvstændig anstillet videnskabelig Forskning. Hvor Talen derimod er om Universitetsstudiernes Frugt, altsaa hvor Studenten skal fremlægge Resultatet af en i aandelig Frihed gennemført videnskabelig Fagdannelse, der vil en Commission af fremmede Examinatorer være lige saa meget paa sin rette Plads, som den her synes uheldig anbragt. *) Uden Betydning er det sikkert heller ikke, at Examinationen, saaledes som

*) At en Examenscommission skulde gjøre Overhøringen eens for alle dem, der møde ved Examensbordet, vil vise sig som en Illusion, da jo ikke een og samme Mand er istand til at afholde Prøven i samme Fag med alle Aarets Dimittender.

Sagen nu er ordnet, anstilles af Skolemænd, der ifølge deres daglige Syssel lettere end Videnskabens Ordførere ved Universitetet ville være istand til at fastholde Hensynet til det Udviklingstrin, hvorpaa de unge Mennesker med den Uddannelse, de have naaet ved Skolens Veiledning, kunne antages at staae.

Det er ogsaa i Motiverne til den provisoriske Plan af 1845 med stærke Ord fremhævet af den daværende Universitetsdirection (der om denne Sag havde indhentet baade Consistoriums og Rectorernes Betænkninger og særligt confereret med Universitetsprofessorerne Ørsted og Madvig samt med de tre Rectorer for de udvidede Skoler), at hvor indbyrdes afvigende end de Sagkyndiges Meninger kunde være om Enkeltheder, havde dog alle været enige i at betragte det som en væsentlig Mangel ved den da bestaaende Organisation, at Examen artium ikke afholdtes ved Skolerne selv, men ved Universitetet og af dets Professorer. Det bemærkes saaledes i ovennævnte Motiver (Selmer Univ. Aarvog for 1845, S. 185), at det Usikre, der klæber ved enhver Prøve, naturligviis forøges, naar denne afholdes af Mænd, der ikke iforveien have haft mindste Leilighed til at kjende Examinandernes Kundskaber og Aandsmodenhed i det Hele. Derpaa fremhæves denne Examensordnings uheldige Indflydelse paa Disciplenes Arbeidsmaade. „Fra det Tidspunkt, da Disciplen begynder at rette Tanken paa den forestaaende Examen artium, indtræder i Almindelighed ogsaa hos ham en ubetinget Retning af al hans Stræben ene og alene mod Examensmaalet, og Hovedsagen for ham er egentlig

kun den, hvorledes han skal tilfredsstille Examensfordringerne, medens det bliver ham mindre magtpaaliggende, hvad virkelig Frugt han kommer til at høste enten i Henseende til Kundskaber eller Aandsdannelse, hvilket naturligviis maa have en skadelig Indflydelse paa den Maade, hvorpaa han benytter Lærernes Veiledning“. „En anden skadelig Indflydelse“, hedder det videre, „har Examen artium paa Skolens Underviisning i det Hele; ikke blot Omfanget og Maalet i ethvert Underviisningsfag, men ogsaa Methoden i selve Underviisningen bestemmes og rettes efter de Fordringer, som vedkommende Examinatorer stille ved Examen“. — „Underviisningen bliver en Læsen til Examen, og ikke efter sit Øiemed en Forberedelse til sand videnskabelig Dannelse“.

Efter det her Fremsatte maa jeg fastholde den Betragtning, at det vilde være et uheldigt Tilbageskridt, om Afgangsprøven atter skulde henlægges under Andre end Skolernes egne Lærere. Men ønskeligt var det ganske vist, om der kunde aabnes de offentlige Skoler Leilighed til at anstille Sammenligning med Hensyn til Præstationerne og at vinde noiere Kjendskab til hinanden for at afværge den Eensidighed, der saa let kan udvikle sig, hvor en Skole arbejder uden anden Forbindelse med de øvrige end den, som tilveiebringes ved de aarlige Programmer og ved Underviisningsinspec-teurens Tilstedeværelse hvert andet Aar. I denne Henseende skal jeg tage mig den Frihed at fremsætte følgende Forslag. Den skriftlige Prøve

afholdes som hidtil over fælles Opgaver paa de samme Dage ved alle Landets Skoler. Men hvad Bedømmelsen af Udarbejdelserne ligesom og den mundtlige Overhøring angaaer, deles de 12 offentlige Skoler (Metropolitanskolen ikke medregnet), i fire Grupper: 1) Frederiksborg, Roeskilde, Sorø, 2) Herlufsholm, Nykjøbing, Odense, 3) Aalborg, Viborg, Randers, 4) Aarhus, Horsens, Ribe. To Dage efter at den skriftlige Prøve er endt, begynder den mundtlige, der i Forbindelse med Censuren over de skriftlige Arbejder og den fornødne Reisetid medtager 10—12 Dage. Overhøringen varer i hver Skole tre Dage og udføres af dens egne Lærere, men med Censorer fra de to andre af Gruppen; fra hver af disse behøve kun tre Lærere at møde som Censorer paa det fremmede Sted, een i Latin (skriftlig og mundtlig) og Græsk, een i Dansk og Historie, een i Mathematik og Naturlære. Faglærerens og de to fremmede Censorers Charakterer sammenlagte og deelte med 3 give Characteren for Faget. Afgangsprøven kan være endt, før den mundtlige Deel af Aarsprøven begynder. — At Underviisningsinspecteuren paa denne Maade kun hvert fjerde Aar kunde overvære Afgangsprøven ved hver af Skolerne udenfor Hovedstaden, vilde vel være en Ulempe, men denne opveiedes dog formeentlig ved den Control, Skolernes Lærere kom til at øve gjensidig. En lignende Ordning kunde træffes for de københavnske Skolers Vedkommende, saa at hver Skoles eget Votum kun var repræsenteret ved den examinerende Lærer, medens de to øvrige Vota afgaves af Censorer fra de andre Skoler.

Der er enkelte Gange fremkommet offentlig Indsigelse imod at afholde Afgang- og Aarsprøverne i Sommermaanederne. Jeg seer ikke rettere, end at dette Tidspunkt, Alt overveiet, dog bliver det meest passende, saavel af Hensyn til Universitetsaarets Inddeling, Censorernes Reiser, den lange Afbrydelse i Studeringerne, der indtræder ved Sommerferien, som og fordi Øinene lettere udholde de mange Timers sammenhængende Arbeide ved Solens end ved Lampens Lys. Men da Juli gjennemsnitsviis er vor varmeste Maaned, vilde det maaskee være rigtigst at lade den strenge Arbeidstid falde en 14 Dage tidligere end nu, saaledes at Ferien gik fra 10de Juli til 10de August. Paa denne Maade kom ogsaa Sommerferien til at nyde mere godt af den lyse Tid.

Det nedsatte Udvalg af Universitetsprofessorer har udtalt sig for at tillægge tre af Fagene en særlig Vægt ved Afgangsprøven, idet der bestemmes to Characterer for de danske Udarbeidelser, for mundtlig Latin (Prøven i det Læste og i et ulæst Stykke) og for Historie. Medens sikkert de fleste Skolemænd ville billige, at den sproglig-historiske Side saaledes faaer den Betydning gjort gjældende, der tilkommer den paa den lærde Skoles Omraade, turde Bestemmelsen for Historiens Vedkommende trænge til en lille Modification. Istedensfor at forene Middelalderen med Oldtiden under een Character, forekommer det mig ulige heldigere at lade Præstationen i den gamle Historie give den ene Character og holde Middelalderens og Nytidens Historie (Fædrelandets og Nordens iberegnet) samlet til den

anden. Den gamle Historie afgiver for Disciple af den lærde Skole, der gennem Forfatterlæsningen ere førte paa en mere umiddelbar Maade ind i væsentlige Afsnit af Oldtidens Forhold og Begivenheder, et Stof fyldigt nok, trods Fjernhed i Tid, til at kunne bære en Charakter for sig; ved denne Fordeling vilde Ulemper, som de, der ere paapegede af et af Udvalgets Medlemmer (Betænkn. S. 13—15), paa en naturlig Maade undgaaes. — Men ogsaa Græskens Vægt burde efter min Mening forøges ved Charakterberegningen. Dette skete lettest, naar der blev givet Dimittenden Leilighed til at vise, hvorledes han paa egen Haand finder sig tilrette i en ham ubekjendt Egn, og altsaa et historisk Stykke uden særegne Vanskeligheder blev ham forelagt til skriftlig Oversættelse paa Modersmaalet, for hvilken da kunde gives en særskilt Character.

Saa rigtigt det uden Tvivl er at betegne Præstationerne i en offentlig Prøve ved særlige Fagcharakterer, saa urigtigt forekommer det mig paa den anden Side ved Afgangsexamen at fastholde en Trinstige af Hovedcharakterer, der i deres korte, afgjørende Form stemple Studenten med en Dom efter Udfaldet af Kundskabsprøven, medens denne Prøve kun skulde tjene Skolen som Hjælpe-middel og til Betyggelse for at kunne „meddele ham sit Vidnesbyrd om, at han er i Besiddelse af den almindelige Dannelse og aandelige Modenhed, som udfordres til at kunne benytte den akademiske Underviisning*)." Men første, anden og tredje

*) Formularen for „Vidnesbyrd efter fuldendt Afgangsexamen“.

Charakter betegnede jo ikke Grader i Dannelse og aandelig Modenhed. Det vilde vistnok være det rette her, ligesom ved Afgangsprøven for Realdisciple, at lade Resultatet være „Bestaaet“ eller „Bestaaet med Udmærkelse“; Lavmaalet for disse Betegnelser kunde bestemmes i Points. Ogsaa kunde Summen af Points uden nogen angivet Hovedcharakter meget vel komme i Betragtning ved Bortgivelsen af Beneficier og Stipendier.

Anden Post i Bekjendtgj. af 30te November 1864 angiver den mindste Talværdi, som en Discipel skal have naaet for visse Fag ved Aarsprøven i 6te Classe før at kunne oprykkedes i 7de. Denne Bestemmelse synes mig for Skolernes Vedkommende unødvendig. Stoler man ellers paa Skolens Evne og Villie til at bedømme Disciplenes Kundskabsfylde og Modenhed paa de forskjellige Trin, kan man vist ogsaa uden al Fare overlade til den at afgjøre, hvorvidt en Discipel af 6te Classe efter sit hele Standpunkt egner sig til at tage Plads i Skolens øverste Classe.

At jeg, efter hvad jeg andensteds har havt Leilighed til at udvikle, kunde ønske, at den latinske Stil blev fjernet fra Afgangsprøven og skriftlig Latin indskrænket til to Oversættelsesopgaver (et poetisk og et prosaisk Stykke), ligesom ogsaa at en Indskrænkning af det matematiske Stof kunde gjøre det muligt for Skolerne at optage Oldnordisk mellem øverste Classes Læregjenstande, skal jeg her kun berøre uden nærmere Motivering, da Ministeriet ikke har begjæret nogen Udtalelse i denne Retning.

Sluttelig skal jeg med Hensyn til Post 5, 6 og 7 af Bekjendtgj. 30te Novbr. 1864 have den Ære at indberette, at Skolens Læseplan, som Deres Excellence alt vil have bemærket, er anlagt paa at afslutte Religionsunderviisningen med sjette Classe, saaledes at der i syvende kun læses et Afsnit af Testamentet i Grundsproget og gennemgaaes nogle Partier af Kirkens Historie; at jeg efter omhyggelig Overveielse ikke har kunnet finde det tilraadeligt at flytte Latinen ned til 2den Classe ved Siden af eller istedenfor Fransk, men Intet skulde have imod — hvis Ministeriets Skoleplan tillod en saadan Ordning — at lade Latinen begynde i Iste Classe, naar da Fransk indtraadte i 2den, men Tydsk først i 3die; og endelig at de Disciple af syvende Classe, der ønskede det, siden Begyndelsen af indeværende Skoleaar have havt først $1\frac{1}{2}$, siden to Timers Underviisning ugentlig i Engelsk.“

Hvorvidt Tanken om at henlægge de lærde Skolers Afgangsprøve til Universitetet nu tør betragtes som opgiven, er ikke blevet offentlig udtalt*). Derimod er der i disse Dage (under 31te Mai) fra Ministeriet udgaaet følgende

*) At Sagen imidlertid er sat i Bero, synes at fremgaae deraf, at Bekjendtgjørelsen om Charakteergivningen nævner Afgangsexamen for Skolernes Disciple ved Siden af Afgangsexamen til Universitetet.

Bekjendtgjørelse

om Charakteergivningen ved Adgangsexamen til Universitetet og Afgangsexamen for studerende Disciple ved de lærde Skoler.

Ved Afgangsexamen for studerende Disciple i de lærde Skoler og ved Adgangsexamen til Universitetet gives 9 Specialcharakterer i følgende Fag:

1) Modersmaalet, skriftlig Udarbeidelse (fri Opgave), 2) Modersmaalet, skriftlig Udarbeidelse (Gjengivelse af et bekjendt Stof), 3) Latin, mundtlig, 4) Latinsk Stil og Version, 5) Græsk, 6) Historie, 7) Arithmetik, mundtlig og skriftlig, 8) Geometri, mundtlig og skriftlig, 9) Naturlære.

Specialcharaktererne ere: ug., mg., g., tg., mdl., slet, der betragtes som staaende lige langt fra hinanden, betegnede med Tallene 6, 5, 4, 3, 2, 1.

De tre Censorer, som bedømme en Prøve, maae kun give hele Charakterer; dog kan i de tre Fag (3, 5 og 6), i hvilke Charakteren efter det Nedenanførte forstærkes, tilføies et +, som forhøier Charakteren med $\frac{1}{2}$.

I de Fag, i hvilke Prøven er enkelt (1, 2, 3, 5, 6 og 9), lægges de tre Censurers Charakterers Talværdier sammen, og divideret med 3 udgjør det udkommende hele Tal eller hele Tal med en Brøk Charakteren i Faget.

I de Fag, i hvilke Prøven er dobbelt (4, 7 og 8), give Censorerne hver een Charakter for hver Prøve, og der forholdes da med de sex Charakterer ganske som med de tre ved den enkelte Prøve, kun at der divideres med 6 istedenfor med 3.

Brøker, der ere høiere end $\frac{1}{2}$, altsaa $\frac{2}{3}$ og $\frac{5}{6}$, udtrykkes som respective $\div \frac{1}{3}$ og $\div \frac{1}{6}$ af den høiere Charakteer.

Ved Hovedcharakterens Uddragning af Specialcharaktererne betegne Specialcharaktererne Tal, som gaaende ud fra ug. = 8 aftage med stigende Potentser af 2 og have altsaa en Værdi af 8, 7, 5, 1, $\div 7$ og $\div 23$.

Charaktererne for de ni Fag ere eensveieende, undtagen for mundtlig Latin, Græsk og Historie, i hvilke de veie som $1\frac{1}{2}$ imod 1.

Ved Hovedcharakterens Uddragning overføres Specialcharakteren i Faget med dens Værdi efter nysnævnte System, og den ved Charakteren hængende Brøk multipliceres, hvis Brøken er positiv, med det Tal, som udgjør Afstanden imellem Charakteren og den nærmest foregaaende Charakteer, og hvis den er negativ, med det Tal, som udgjør Afstanden imellem Charakteren og den nærmest efterfølgende Charakteer.

Hovedsummen af samtlige ni Specialcharakterer med deres vedhængende Brøker, i hvilke $\frac{1}{2}$ eller derover regnes = 1, bestemmer Hovedcharakteren, for hvilken der til første Charakteer med Udmærkelse kræves 79 Points, til første Charakteer 64, til anden 37, til tredie 29 Points.

I Testimoniet indføres Specialcharaktererne med de vedhængende Brøker, og til Slutning Hovedcharakteren med Tilføielse af Pointsantallet.

Efterretninger

om

Herlufsholms lærde Skole og Opdragelsesanstalt

fra Juli 1865 til Juni 1866,

meddeelte af

dens Rector.

Examina.

Afgangsexamen i 1865. De skriftlige Arbejder udførtes, som forordnet, den 22de, 23de og 26de Juni efter de af Ministeriet udsendte Opgaver. Da Underviisningsinspecteuren ikke denne Gang saa sig istand til at overvære Afgangsprøven paa Herlufsholm, afholdtes dens mundtlige Deel i Forbindelse med Skolens Aarsprøve fra 14de til 18de Juli (Hebraisk den 20de); i Bedømmelsen deeltog med Skolens Lærere efter Indbydelse: Pastor Kragerop i Dansk Udarbeidelse I og II, Pastor Buchholtz i mundtlig Latin, Pastor Tillisch i Religion, Pastor C. J. Brandt i Historie, Cand. polyt. Godseier J. de Neergaard i Mathematik og Naturlære. Censorer ved 6te Classes Overhøring vare: Pastor Balle i Tydsk, Provst Paludan-Müller i Fransk, Pastor Tillisch i Religion, Pastor Listov i Geographi, Læge D. Bølling i Naturhistorie.

Enhver af VI Classes Disciple opnaede i de 5 Fag, som afsluttes her, Charakterer af høiere Talværdi end der kræves til Opflyttelse ifølge Bekjg. 30. Novbr. 1864.

Til 2den Deel af Prøven indstillede sig 10 Disciple, som havde tilbragt to Aar i øverste Classe; 6 af dem erholdt første Charakter, 4 anden. I Prøven deeltog en Privatist, som i 1863 havde taget første Deel her i Skolen og siden havde haft Underviisning i Kjøbenhavn; ogsaa han erholdt første Charakter. Navne og Fagcharakterer ville sees af omstaaende Liste.

Afgangsexamens 1ste Deel 1863.

2den Deel 1865.

De Dmitteredes Navne.	Tydsk.	Fransk.	Geographi.	Naturhist.	Dansk Udarb.	Latin (skriftlig).	Latin (mundtlig).	Græsk.	Religion.	Historie.	Arithmetik.	Geom. Disc.	Naturlære.	Hoved- charakteer.	Hebraisk.
Simon Ploug Rasmussen . .	Mg.	Ug.	Mg.	Ug.	Mg.	G.	Mg.	Ug.	Mg.	Mg.	Ug.	Ug.	Ug.	Første Char.	G.
Jens Hornsyld Aagaard . . .	Ug.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	G.	Mg.	Mg.	Mg.	G.	Mg.	Mg.	Første Char.	G.
Joh. Jørgen Fred. Meyer . . .	Mg.	Mg.	G.	Ug.	G.	Tg.	Mg.	G.	G.	Mg.	Ug.	Mg.	Mg.	Første Char.	—
Christ. Vilh. Rasmussen . .	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	G.	G.	Tg.	Mg.	Første Char.	G.
Joseph Petersen Errboe . . .	Mg.	G.	Mg.	Mg.	G.	Mg.	Mg.	Mg.	G.	G.	G.	G.	G.	Anden Char.	—
Peter Colbjørn Feddersen . .	Mg.	Mg.	Ug.	Mg.	G.	G.	G.	G.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Første Char.	—
Ferdinand Fred. Chr. Bauditz	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	G.	G.	G.	G.	Mg.	G.	G.	Mg.	Første Char.	—
Frederik Vilhelm Bagger . . .	G.	G.	G.	G.	G.	G.	Mg.	G.	G.	Ug.	Tg.	Tg.	Tg.	Anden Char.	—
Jørgen Conradt Melchior . . .	G.	G.	Ug.	Ug.	Mg.	Tg.	Mdl.	Mdl.	G.	Mg.	Ug.	Mg.	G.	Anden Char.	—
William Balthasar Petersen .	Tg.	G.	Mg.	G.	G.	Tg.	G.	Tg.	Tg.	Mg.	Tg.	Tg.	Mg.	Anden Char.	—
Privat forberedt til anden Deel:															
Charles Gerhard Brøndsted . .	Mg.	Mg.	Ug.	Ug.	Mg.	Mg.	Mg.	G.	Mg.	Mg.	Mg.	Mg.	Ug.	Første Char.	—

Til de skriftlige Arbejder modtog Skolen følgende Opgaver.

I. Udarbeidelse i Modersmaalet

(fri Opgave).

Hvorvidt og hvorledes forandrer Folkenes Culturudvikling den dem omgivende Natur?

II. Udarbeidelse i Modersmaalet

(Opgaven fra en i Skolen meddeelt Kundskab).

Det karthagiske Folks Oprindelse, Charakter, Forfatning og Skjæbne indtil de puniske Kriges Begyndelse.

Latinsk Stil.

Dersom vi troe Plutarchs Beretning i Skriftet om Broderkjerlighed, have Perserkongen Xerxes og hans Broder Ariamenes givet et meget smukt Exempel paa den Dyd, hvorom der handles i dette Skrift, og paa Afgjørelsen*) af Strid om Kongedømmet uden Vold og Vaaben. Da Darius, Hystaspes's Søn, var død, gjorde baade Xerxes og Ariamenes Fordring paa Regjeringen, den sidste, fordi han var den ældste af alle Darius's Sønner, den første, fordi han var den ældste af dem, som vare fødte Darius, efterat han havde faaet Regjeringen, af Atossa, Cyrus's Datter, som han som Konge havde taget tilægte. Xerxes, som var tilstede i Susa**), blev strax udraabt til Konge; men Ariamenes, der bestyrede Medien, drog ned til Persien for at forsvare sin Ret, ikke med Vaaben, men ved Lov og Dom, og da Xerxes sendte Gesandter til ham, som skulde bringe ham kostbare Foræringer og love ham, at han skulde indtage den første Plads næstefter Kongen, svarede han, at han ikke kunde afstaae sin Ret, men at ogsaa han, hvis han blev Konge, vilde holde alle sine Brødre i Ære og imellem dem Xerxes som den første. Da ogsaa Xerxes tilbød at adlyde Lovene og Dommen, overdroge Perserne eenstemmig Artabanus, Broder til

*) Substantivet Afgjørelse udtrykkes i Latin ved en Participialform. **) Susa, Susorum.

Darius, at dømme om Riget imellem Brødrene. Han erklærede, efterat have hørt begges Tale, at Xerxes havde størst Ret. Da sprang Ariamenes strax frem, førte Xerxes til Thronen og tilbød ham, efter Persernes Skik, nedkastet paa Jorden, og fra den Tid af bevarede han en bestandig Troskab mod sin Broder og faldt tappert kæmpende i Slaget ved Salamis. Saaledes fortæller, som sagt, Plutarch; men mod denne Fortælling strider, hvad der læses hos Herodot.

Oversættelse fra Latin.

(Locus excerptus ex interpretatione Latina libri Plutarchi de tranquillitate animi, compluribus mutatis.)

Id quoque non mediocriter tranquillitati animi obest, quod non moderatis et ad facultates nostras accommodatis appetitionibus utimur, sed, spe maiorum rerum concepta, deinde, quum conatus nostri successu caruerunt, fortunam et deos incusamus, non nostram, quod erat rectius, stultitiam. Neque enim is malam fortunam habuit, qui frustra bove leporem venatus est, neque ei, qui piscatorio rete cervum non cepit, malus adversatus est genius, sed stultitia et perversitas ea, quæ fieri non possent, tentandi. In culpa autem est amor sui, qui studium in omnibus rebus primas partes agendi ingignit et omnia insatiabili cupiditate amplectitur. Nam non modo simul divites et docti et robusti et in familiari convietu iucundi esse volunt et regum amici et principes urbium, sed male secum agi putant, nisi etiam canes et equos et gallos gallinaceos præstantes habeant. Dionysius, qui prior e duobus Syracusis dominatus est, non contentus, quod omnium suæ ætatis tyrannorum potentissimus esset, indignabatur, quod non Philoxenum poetam carminibus, Platonem disserendo superaret; itaque alterum in lautumias*) coniecit, alterum Æginam missum pro servo vendidit. Prudentior hac quidem in re Alexander Magnus fuit, qui, quum Crisson cursor in certamine dedita opera a rege se vinci passus esset, vehementer succensuit; ludibrio enim se habitum iudicabat tanquam inanis gloriæ et regi non valde optandæ cupidum.

*) Steenfængslet (et i Klippen udhugget Fængsel i Syrakus).

Ann. Den i Overskriften tilføiede Bemærkning oversættes med.

Arithmetik.

Først udvikles de Formler, der ligge til Grund for Theorien af Qvotientrækker (geometriske Progressioner), derpaa forklares disse Formlers Anvendelse saaledes, at det sees, hvilke og hvormange Størrelser vedkommende disse Rækker der maa være givne for at andre skulle kunne findes, og endelig bestemmes til Exempel den Qvotientrække, som begynder med 1 og ender med 177147 og hvis Led have Summen 265720.

Geometri.

At udvikle de forskjellige Tilfælde, som kunne opstaae, naar man, saavel ved Konstruktion, som ved Beregning, skal bestemme en Trekant af en Vinkel, en hosliggende og en modstaaende Side. Som Exempel findes den tredie Side, naar den givne Vinkel er 30° , den hosliggende Side 300 Alen og den modstaaende 210 Alen.

Aarsprøven 1865 afholdtes efter den Ordning, som er angiven i Indbydelsesskriftet for ifjor. Efter endt Censur opflyttedes fra 6te Classe 15 af 16 Disciple, fra 5te 5 af 9, fra 4de 11 af 17 (een var udmeldt den 30te Juni), fra 3die 12 af 18, fra 2den 14 af 16, fra Iste 4 af 7.

I Februar Maaned blev **Halvaarsprøven** afholdt. Dens **skriftlige** Deel (den 2den, 3die og 5te) bestod af Stile og Udarbejdelser i samme Fag som de foregaaende Aar, kun at den tydske Stiil bortfaldt i VI, V og IV Classe; **mundtlig** (den 7de, 8de og 9de) overhørtes VIIA i Græsk, Historie og Naturlære, VIIB i Latin, Græsk og Historie, VI Classe i Græsk, Fransk og Naturhistorie, V i Græsk, Tydsk og Religion, IV i Græsk og Historie, III i Latin og Naturhistorie, II i Dansk, Fransk og Geographi, I i Dansk, Tydsk og Historie.

Lærerpersonalet.

Fra Begyndelsen af indeværende Skoleaar overtog Overlærer, Inspecteur Leth igjen sine Timer og øvrige Functioner i samme Omfang som tidligere.

Under en Permission paa tre Maaneder, som var tilstaaet Adjunct Hoff fra Nytaar 1866, besørgedes hans Skoletimer og Tilsynet paa Læsesalen af Pastor C. C. Lorenzen i Nestved (indtil 1864 Sognepræst for Siversted i Slesvig).

Adjunct og Viceinspecteur C. Nielsen er under 11. Juni d. A. beskikket til Capellan p. p. for Bøvling og Flynder Menigheder i Ribe Stift; ved Pastor Lorenzens Bistand ville hans Forretninger paa Skolen og Opdragelsesanstalten blive udførte i den øvrige Deel af Skoleaaret uden nogen Forstyrrelse i den vante Orden.

Disciplene.

Efter den offentlige Prøve i 1865 afgik ved Dimission til Universitetet: S. P. Rasmussen, J. H. Aagaard, J. J. F. Meyer, C. V. Rasmussen, J. P. Errboe, P. C. Feddersen, F. F. C. Bauditz, F. V. Bagger, J. C. Melchior, W. B. Petersen.

Fremdeles udgik i Juni og Juli 1865:

C. D. H. Brandt (til Kjøbenhavn), M. C. Juel-Wind-Frijs (undervises privat i Kbhavn), J. P. Staun (opgav Studeringerne), O. J. Bagger og C. F. M. Mohr (ligel.), J. J. Schneider (til Frederiksborg Skole).

Ved Begyndelsen af Skoleaaret 1865—66 havde Herlufsholm sit fulde Elevtal 105 og desuden 6 skolesøgende Disciple (een, Søn af Stiftelsens Godsforvalter, i sine Forældres Huus, een i Huset hos Overlærer Dahl, fire hos Overlærer Neergaard). Ved Nytaar udmeldtes A. T. V. Andersen, fra Slutningen af Marts J. C. Hedemann, som begge forlode Studeringerne; i deres Sted indtraadte to af de skolesøgende Pensionairer paa Opdragelsesanstalten, nemlig C. V. Stensler og H. S. L. Ringberg.

Skolen tæller for nærværende Tid, i Juni, 109 Disciple (deraf 4 skolesøgende), som her opføres efter den Plads, de indtage i Classerne ifølge Sammentællingen for Mai Maaned, VII og VI Classe efter Udfaldet af Halvaarsprøven. De ifjor optagne ere betegnede med *; Faderens Stand er anført i Parenthes.

Dimittenderne.

1. H. C. Wolfgang Hertel (Pastor H. i Haarsløv).
2. J. Sophus A. Bagger (Proprietair B., Roeskilde).
3. Fred. O. N. Bülow (Godsforvalter B., Eidsidelsborg i Fyen).
4. Chr. J. G. Smith (Pastor emeritus S., Egense i Fyen).
5. Thorv. J. Møller (afd. Grosserer M. i Kbhavn).
6. O. Emmerik V. Brasen (Provst B. i Skjelskør, R. af Db.)
7. Chr. J. P. Stricker (Major S., Commd. for 7de Inf.-Bataillon, R. og Dbm.)
8. Oscar A. E. Hansen (Colonibestyrer H., Omenak i Grønland).
9. J. Bailli Knudtzon (afd. Grosserer K. i Kbhavn).

10. G. Jørgen H. C. Rosenkrantz (Kammerherre, Baron R., Stiftamtmand i Viborg, R. og Dbm.)

VII Classe B.

1. Joh. J. A. Birch (Slagtermester B. i Kallundborg).
2. Carl H. J. Permin (Godsforvalter P., Bregentved).
3. M. Theodor N. Hertel, Broder til Nr. 1 i VIIA.
4. Carl V. Kraft (afd. Procurator K. i Kbhavn).
5. Chr. B. Scheel (Kammerherre, Greve S., R. og Dbm., Kbhavn).
6. Cato S. Hanssen (afd. Raadmand H. i Sønderborg).
7. Henry C. Gad (afd. Justitsraad G., Byfoged i Sæby).
8. C. A. Ulysses Lüttichau (afd. Kammerherre v. L. til Stamhuset Thiele).
9. Axel N. J. Huus (Pastor H. i Kjøng).
10. Gustav H. V. Feddersen (afd. Kammerherre F., Petersgaard).
11. Otto J. B. Scavenius (afd. Hofjægermester S. til Basnæs).
12. Holger F. M. Nagel (Kjøbmand N. i Skjelskør).
13. Carl C. F. F. Kuhlman (Districtslæge K. i Skanderborg).
14. Hans Steenbuch (Læge S., Holsteinsborg).
15. J. Fred. Lagoni (Agent L. i Faaborg).
16. Matth. Andersen (Pastor A. i Nordrup).

VI Classe.

1. Joh. V. R. Wissing (Pastor W., Dronninglund i Jylland).
2. Joh. Bloch (Provst Lic. theol. B. i Kjerteminde).
3. G. Will. O. R. van Brakle (Præsidentskabssecretair van B. paa St. Thomas).

4. Fred. L. S. Evers (Godsforvalter E. paa Wedellsborg i Fyen).
5. J. Axel V. Ipsen (Apotheker I. i Holbek).
6. Thomas C. Graae (Pastor G., til 1864 Sognepr. for den danske Menighed i Flensborg, R. af D.)

V Klasse.

- [1. O. Fred. R. Kjer (Cancelliraad K., Godsforvalter paa Herlufsholm) i sine Forældres Huus].
2. Ferd. L. Giellerup (afd. Pastor G. til Landet og Ryde paa Laaland).
3. Einar Sehested (Hofjægermester S. til Stamhuset Broholm i Fyen, R. af Db.)
4. C. Chr. S. Henrichsen (Kasserer H. ved Københavns Gasværk).
5. J. P. Georg Johansen (afd. Pastor J. til Tisted og Binderup i Jylland).
6. Jens H. Bruun (afd. Mølleeier B.; Pleiefader: Boghandler Willerup i Vordingborg).
- *7. G. L. Vesty Petræus (Cancelliraad P., By- og Herredsfoged i Nestved).
8. P. Fred. Bayer (Apotheker B. i Kallundborg).
9. Knud Sehested, Broder til Nr. 3.
10. Joach. M. Permin, Broder til Nr. 2 i VIIB.
11. Laur. P. V. Engelbreth (Forpagter E., Nørregaard paa Laaland).
12. Alfred H. Andersen (Forpagter A. paa Broxø).
13. Axel F. J. Prætorius (Kjøbmand P. paa St. Thomas).
14. Vald. Holst (Kammerraad H., Toldforvalter i Bandholm).

- *15. T. P. Sigvard P. B. Neergaard (afd. Hofjægermester N. til Viskum i Jylland).
- 16. J. Charles E. A. Haste (Proprietair og Grosserer H. i Helsingør).

IV Classe.

- *1. N. Christ. S. Grauer (Cancelliraad G., Læge i Aabenraa).
- 2. Hans A. Nielsen (Kroeier og Gjæstgiver N., Skjærbek i Tørningleen).
- 3. Frants Halberg (Cancelliraad H., By- og Herredsfoged i Bogense).
- 4. Peter F. Buchwald (Jægermester B. til Øbjerggaard).
- 5. H. M. Albert Ræder (afd., Oberst R. i Infanteriet).
- 6. F. Rud. Warming (Coffardicapitain H. i Helsingør).
- *7. Ulrik Ad. Holstein (Kammerherre, Leensgreve H. til Holsteinborg, Rd. og Dbm.)
- 8. Andr. J. S. Evers, Broder til Nr. 4 i VI Cl.
- 9. Flemm. F. C. S. Holck-Winterfeldt (Kammerherre Greve H.-W. til Rosendal).
- 10. Vald. Christensen (Pastor C. i Svallerup).
- 11. H. Henry Holm (Etatsraad H. i Kbhavn, R. af D.)
- 12. Fred. C. S. Stensler (afd. Forpagter S. paa Gisselfeld).
- 13. Carl A. Borries (Forpagter B. paa Søholm).
- 14. Fred. V. Post (Hofjægermester P. til Broxø, R. af Db.)
- 15. H. Hendrik V. Dahl (Physicus D. i Aabenraa).
- 16. Fred. G. R. Steenstrup (Pastor S. i Bødstrup paa Langeland).

III Classe.

1. Albert L. Nielsen (Pastor N. i Glumsø).
2. Carl V. Prætorius, Broder til Nr. 13 i V Cl.
3. F. Theodor Mørck (Grosserer M. i Kjøbenhavn).
4. Rolf A. Wøldike (Kammerjunker W., Medlem af Overjustitscommissionen, R. og Dbm.)
5. C. Sophus Andersen, Broder til Nr. 16 i VIIB.
- *6. Alfred L. F. P. Miede (afdøde Muurmester M.; Pleiefader: Meelhandler Stumpf i Præstø).
7. Einar W. V. J. E. Mylius (Kammerherre M. til Stamhuset Rønningesøgaard i Fyen).
8. Carl Albert Weihe (Læge W. i Kallundborg).
9. Otto G. R. Steenstrup, Broder til Nr. 16 i IV Cl.
10. Vilh. A. C. Kranold (Conferentsraad K., Chef for det kongl. Theater og Capel, R. og Dbm.)
11. Fred. E. Kretz (afd. Architect K., Tegne- og Skrivelærer ved Herlufsholms Skole).
12. Th. J. Paul F. Plum (afd. Pastor P. i Taarnby).
- *13. Herluf L. G. Rosenkrantz, Broder til Nr. 10 i VIIA.
- *14. Rud. Mühlentsteth (afd. Kjøbmand og Handelsagent M. i Kbhavn).
15. P. Chr. Müller (Proprietær M. til Flensborggaard).
16. A. Vilh. Krogh (Kammerjunker v. K., Skovrider i Iste kronborgske District).
17. Carl F. C. Petersen (Overauditeur P., Overretsassessor i Kbhavn, R. af Db.)
18. Francisco d'Y. Langgaard (Dr. med. L. i Brasilien, R. af Db.)
19. Albert S. C. Mylius, Broder til Nr. 7).

- *20. Carl A. Hingelberg (Kjøbmand H. paa St. Thomas).
- 21. P. Chr. F. Petræus, Broder til Nr. 7 i V Cl.
- 22. Ludvig C. B. S. Kabell (Pastor K. i Nestelso).
- 23. Knud T. Post, Broder til Nr. 14 i IV Cl.
- [*24. Frits W. J. C. Rosenkrantz, Broder til Nr. 10 i VIIA og til Nr. 13; i Overl. Dahls Huus].
- *25. Conrad V. Hillebrandt (Islandsk Kjøbmand H. i Kbhavn).

II Classe.

- *1. Peter Thonning (Kammerraad T., Toldforvalter i Vordingborg).
- 2. Har. H. Keutsch (afd. Oberstlieutn. K., Stadshauptmand og Brandmajor paa St. Croix).
- 3. Helenio Th. F. R. Ryberg (afd. Toldassistent R. i Rathmannsdorf i Slesvig).
- 4. Kay O. A. Gulstad (Oberstlieutenant G., Rd. og Dbm., Kbhavn).
- *5. Hans S. Kaarsberg (Pastor K. i Skjelby).
- 6. Ad. S. Schlichtkrull (Grosserer S., Kbhavn).
- *7. A. Vilh. Knuth (afd. Kammerherre, Leensgreve K. til Knuthenborg, Forstander for Herlufsh.)
- 8. Holger J. Westergaard (Overkrigscommissair W., Fuldmægtig i Krigsministeriet, R. af Db.)
- 9. Vilh. C. W. Rosen (afd. Major af Generalstaben v. R., Souschef ved Overcommandoen).
- *10. Ludvig M. Brun (Justitsraad B., Birkedommer i Bregentved og Gisselfeld Birk, Rd. af Db.)

I Classe.

- *1. Carl W. Stensler (Forpagter S. paa Hæsedø).

- *2. Oluf S. A. Zoffmann (Cand. pharm. Z., Kjøbmand i Nestved).
 - *3. Viggo V. Holm (Toldkasserer H. i Horsens).
 - 4. Ludvig C. Müller (afd. Universitetspedel M. i Kbhavn).
 - [*5. John A. Hingelberg, Broder til Nr. 20 i III Cl.; i Overl. Neergaards Huus].
 - *6. Har. C. Knauer (afd. Major K. i Infanteriet).
 - *7. Alfred Meincke (afd. Major M. i Infanteriet).
 - 8. Aage Dahl, Broder til Nr. 15 i IV Cl.
 - *9. Hans S. L. Ringberg (Kammerraad, Procurator R., Godsforvalter paa Beldringe).
 - [*10. Caspar F. S. Evers, Broder til Nr. 4 i VI Cl. og Nr. 8 i IV Cl.; i Overl. Neergaards Huus].
-

Det aarlige Contingent for en Discipel paa Herlufsholm er 240 Rdl. som Vederlag for Underviisning, Bolig, Kost, Vask, Belysning og Brændsel, i Sygdomstilfælde Lægehjælp og Medicin.

Nye Disciple optages ikke i Skoleaarets Løb. Anmeldelser om Aspiranter til de Pladser, der blive ledige ved Slutningen af Skoleaaret, indsendes til Stiftelsens Forstander, Hs. Excell. Geheimeraad Hall inden Udgangen af Mai Maaned; foruden Drengens fulde Navn og Fødselsdatum maa deri opgives, hvad han har læst og hvilken Classe han forberedes til.

Concurrenceproven er for de iaar indmeldte Aspiranter berammet til førstkommende 6te og 7de Juli.

Opdragelsesanstalten.

Da Adjunct Mossin ifjor Sommer ønskede at gennemgaae en Badekur ved Sandefjord, blev Sommerferien for hans Vedkommende forlænget til Midten af September. De ham paahvilende Forretninger ved Opdragelsesanstalten besørgedes i de tre Uger af Skolens øvrige Lærere efter velvillig Overenskomst.

Disciplenes Fugleskydning fandt Sted ifjor den 26de August. Vinterfester have været foranstaltede den 26de November (Comedie), den 14de Januar (Bal paa Herluf Trolles Fødselsdag) og den 18de Marts (musikalsk Underholdning og Dands); den 18de Februar havde Disciplene en lille Maskerade i Skolens Spisesal. Vor første Sommertour foretog vi, tilfods som sædvanlig, til Herlufsholms Steenskov den 26de Mai; den 9de Juni gjorde vi en smuk og fornøielig Kjøretour til Hollænderskoven ved Nysø.

Underviisningen.

I indeværende Skoleaar have Fagene været fordeelte saaledes:

	Ugentlig.
Rector Latinsk Forfatterlæsning i VIIAB,	
skriftlig Latin i VIIA, Latin i III	18 Timer.
Overl. Dahl Historie i VII--III, Geographi i	
VI--III	23 —

	Ugentlig.
Overl. Leth Dansk i IV, Mathematik i IV og III, Naturlære i II og I	12 Timer.
Overl. Kielsen Græsk i VIIAB, skriftlig Latin i VIIB, Latin i VI og V	26 —
Overl. Neergaard Hebraisk i VIIA og B, Naturhistorie i VI—I, Geographi i II og I	22 —
Adj. Mossin Mathematik i VII—V, Naturlære i VIIA og B	23 —
Adj. Lund Dansk i VII og VI, Fransk i VIIB, VI, V og II, Religion i II og I, Historie i II	24 —
Adj. Hoff Engelsk i VII, Svensk i VIIB, Dansk i V, Tydsk i VI—II, Græsk i IV	24 —
Adj. Damborg Religion i VII—IV, Fransk i IV og III, Dansk i I, Regning i II og I	26 —
Adj. Nielsen (til Midten af Juni) Religion i III, Dansk i III og II, Tydsk i I	15 —
Adj. Heise Oldnordisk i VII, Græsk i VI og V, Latin i IV, Historie i I	23 —
Tegnel. Bertelsen Skrivning i IV—I, Tegning i III—I	16 —
Krigsass. Meier Riffelskydning, Hugning og Exercits, Gymnastik og Svømning	11 —
Musiklærer V. Brandt Sang i alle Classer .	7 —

Under Adj. Hoff's Ophold i Kjøbenhavn fra Nytaar til Paaske overtog Skolens Rector Engelsk, Adj. Mossin Svensk; de øvrige Timer besørgedes af Pastor Lorenzen.

Øvelser i Riffelskydning have været anstillede i Efteraaret og Foraaret med begge Afdelinger af øverste Classe.

I Sangunderviisningen deeltage alle de, der have Stemme, classeviis een Time om Ugen; Løvedag Eftermiddag Kl. 5—6 holdes Fællessang, hvorved samtlige Disciple ere tilstede.

I særskilte Timer (18 ugentlig) giver Stiftelsens Musiklærer, Hr. R. Brandt, Underviisning i Instrumentalmusik til de Disciple, der ytre Lyst og Anlæg i denne Retning.

Fagenes ugentlige Timetal i de forskjellige Classer.

	VII.		VI.	V.	IV.	III.	II.	I.
	A.	B.						
Dansk	- 3	-	3	3	2	3	5	5
Svensk	-	-	1	—	—	—	—	—
(Oldnordisk)	1	- 1)	—	—	—	—	—
Tydsk	-	-	-	2	2	2	4	5
Fransk	-	-	1	2	2	3	6	—
(Engelsk)	1	1	1)	—	—	—	—
Latin	4	5	4	8	8	8	9	—
Græsk	1	5	-	5	5	5	—	—
(Hebraisk)	2	-	2)	—	—	—	—
Religion og Bibelh.	1	1	-	2	2	2	2	3
Historie	3	-	3	2	3	3	2	3
Geographi	-	-	-	2	1	1	2	3
Mathematik	5	-	4	4	4	4	—	—
Regning	-	-	-	—	—	—	4	4
Naturlære	3	-	3	—	—	—	1	1
Naturhistorie	-	-	-	3	2	2	2	2
Skrivning	-	-	-	—	—	1	3	4
Tegning	-	-	-	—	—	—	2	3
Sang	-	2	-	} 3	2	2	2	2
Gymnastik	1	1	1		2	2	2	2
Summa	35.	34.	36.	36.	36.	37.	37.	37.

Oversigt

over hvad der er læst i Skoleaaret 1865—66
(med tilhørende skriftlige Øvelser).

Dansk (Svensk; Oldnordisk).

VII Cl. Den danske Literaturhistorie fra Holbergs Død indtil Nutiden er gennemgaaet og oplyst ved Oplæsning af Forfattere, henhørende til den Tid. Classen har skrevet 17 Stile.

Svensk (VIIB). Af M. Hammerichs Læsestykker: Grimstahamns nybygge og de fleste andre Stykker af I Afsnit læste op og oversatte paa Dansk under stadig Fremdragen af det Fælles i Sprogenes Stammer og Former. Oplæst og forklaret de fleste Stykker af Geijer, Fryxell, Tegnér, Bellman og Runeberg; desuden det Meste af Frithiofs saga og Fänrik Ståls sägner. Meddeelt Classen en Oversigt over den svenske Literatur samt udførligere Skildringer af Tegnér og Geijer.

Oldnordisk. Af VIIA have 3 Disciple deltaget i Underviisningen; af Ungers oldnorske Læsebog er læst S. 22—67 (Stykker af Egils og Nials Sagaer). Af VIIB have tre, senere kun to Disciple deltaget i Underviisningen; efter Unger er læst S. 1—4, 7—22; derpaa Gunnløg Ormstunges Saga. Iversens islandske Formlære er benyttet. Hver af Afdelingerne har havt 1 Times Underviisning ugentlig.

VI Cl. Der er meddeelt Disciplene en Oversigt over den danske Literaturs Historie, samt oplæst for dem

Fortælling om Gunløg Ormstunge, Kjæmpeviser, Brudstykker af Vedels Saxo, Digterværker af Holberg, Wessel, Ewald, Oehlenschläger, Hauch, Hertz, Paludan - Müller. Classen har skrevet 25 Stile.

V Cl. Den nordiske Mythologi er læst efter Dorphs Omrids og Arentzens & Thorsteinssons Mythologi. Oplæst for Classen: endeel Sange af Nordens Guder, endvidere Baldur hin Gode, Hakon Jarl, Palnatoke, Egils Saga; Brudstykker af Njals og flere andre Sagaer deels oplæste, deels fortalte; hyppig ere Disciplene selv øvede i Oplæsning. Classen har skrevet 23 Stile, hvoraf nogle i Skoletimen.

IV Cl. Af de to ugentlige Timer har den ene været anvendt til Stil; Classen har skrevet 35 Stile, meest af beskrivende Indhold, af og til Oversættelser fra Tydsk og Fransk. Den anden Time er anvendt til prosaisk og poetisk Læsning, en enkelt Gang til Oplæsning for Classen.

III Cl. Holsts prosaiske Læsebog er benyttet til Oplæsning, Gjenfortælling og Analyse. Nogle Digte ere lærte udenad. Bojesens Sproglære er læst og repeteret. Interpunctionen er gennemgaaet efter Wolles Regler for dansk Retskrivning. Enkelte Timer ere anvendte til Oplæsning for Classen. Ugentlig 1 Stil, som har bestaaet i Gjengivelse af en Fortælling, Omsætning af et fortællende Digt i Prosa, undertiden i Beskrivelse af en bekjendt Gjenstand eller en oplevet Begivenhed. Ialt 29 Stile.

- II Cl. Funchs, Røginds og Warburgs danske Læsebog er benyttet til Oplæsning, Gjenfortælling og Analyse. 7 Digte ere lærte. Bojesens Sprog-lære er gennemgaaet indtil Ordstillingen. To ugentlige Timer ere anvendte til skriftlige Øvelser, meest Gjengivelse af en mundtlig Fortælling. 66 Stile.
- I Cl. Funchs, Røginds og Warburgs Læsebog er benyttet til Oplæsning, Gjenfortælling og andre Sprogøvelser. 14 Digte ere lærte udenad efter samme Bog og Boisens Viser for danske Folk. Stilene, to om Ugen, have i Begyndelsen af Aaret bestaaet i at skrive efter Dictat eller at nedskrive udenadlærte Vers, senere i at gjengive en kort Fortælling. 71 Stile.

Latin.

- VII Cl. AB: Livius 10de Bog; Cicero Cato major, Tacitus Agricola; Virgils Æneide 2den Bog, Horatius Iste Bog af Oderne og Iste Bog af Brevene, af Ovids Metamorphoser omtr. 900 Vers. Af Tregders lat. Literaturhistorie er læst det Meste af de to første Perioder.

Dimittenderne opgive: Cicero Cato major, Disput. Tuscul. II og V (til Cap. 30), Talerne for S. Roscius, for det maniliske Lovforslag og de to sidste mod Catilina (Rosenkrantz de to første), Sallusts Catilina, Livius' 9de og 10de Bog, Tacitus' Agricola, Horatius' Oder I og IV (med Carmen sæc.) og begge Boger af Breve, Virgils Æneide II, af Ovids Forvandlinger 916

Vers (Verdensaldrene, Deucalion, Io, Battus, Europa, Cadmus, Pentheus, Pyramus og Thisbe), af Carmina selecta henved 900 Vers (Digte af Catull, Tibull, Properts, Ovid, Juvenal og Martial); det Vigtigste af den latinske Literaturhistorie og de romerske Antiquiteter.

Jevnlig er anstillet Øvelser i Oversættelse fra Bladet og i mundtlig Stil.

B har cursorisk læst af Fibigers latinske Chrestomathi Iste Hefte S. 41—83 og adskillige af Stykkerne af Seneca; uden foregaaende Forberedelse en Deel af Cornelius Nepos og af Livius' 28de Bog.

VIIA har skrevet 32 Hjemmestile, 18 Extemporalstile og 9 Versioner. Af Madvigs Sproglære fra 1852, som stadig benyttes paa Classen under Forfatterlæsningen, er særlig gjennemgaaet § 384—386, § 404—462 og § 482—496 med flere Udeladelser. VIIB har skrevet 37 Hjemmestile, 18 Extemporalstile og 10 Versioner; af Madvigs Sproglære ere enkelte Dele repeterede.

VI Cl. Livius' 28de Bog til Cap. 38, Ciceros Tale for Sex. Roscius til Cap. 43, 300 Vers af Blochs Udvalg af Ovids Metamorphoser, cursorisk 7de Bog af Cæsars galliske Krig til Cap. 47. Af Madvigs Sproglære, Udgave 1862: § 19—161, 177—260, 281—331. 34 Hjemmestile, 24 Extemporalstile og 9 Versioner.

V Cl. Cæsars galliske Krigs Iste Bog til Cap. 29. Ciceros første catilinariske Tale; cursorisk af Cornelius Nepos: Timotheus, Datames og Epami-

nondas. Af Madvigs Sproglære 1862 § 19—43, 52—160, 177—261, 326—331, 342—364. 37 Hjemmestile, 29 Extemporalstile og 3 Versioner.

IV Cl. Af Cornelius Nepos: Conon, Dion, Iphicrates, Chabrias. Cæsars galliske Krig 3die Bog indtil Cap. 16. Af Bergs og Mollers Læsebog (2den Udgave) de danske Exempler S. 45—55. Efter Madvigs Sproglære (forkortet Udgave 1862) det Vigtigste af Bøiningslæren; af Ordføiningslæren det Vigtigste om Sætningens Dele og af Casuslæren (indtil Genitiv). Ialt 69 Stile, dels efter de tidligere mundtlig tagne Exempler af Læsebogen, dels dicerede Smaasætninger, alle skrevne paa Classen uden Hjælpemidler.

III Cl. Bergs og Mollers Læsebog, Iste Deel, 2den Udgave, forfra til S. 30, de 6 første Sider fuldstændig, de øvrige saaledes, at i Almindelighed hveranden Sætning er forbigaaet (istedenfor S. 8—24 ere de omtrykte Blade efter Iste Udg. benyttede). Det Tilsvarende af Bøiningslæren er indøvet efter Madvigs Sproglære, forkortet Udg. 1862; Verbernes Conjunctiv er forbigaaet. 48 Stile, alle skrevne paa Classen uden Hjælpemidler. Opgaverne vare Smaasætninger, dannede i Lighed med hvad der var indøvet ved Læsningen.

Græsk.

VII Cl. Begge Afdelinger: Iliadens 6te og 24de Bog, Tregders Anthologi til S. 65 med Forbigaaelse af adskillige Stykker, Platons Euthyphron og Kriton, Bergs Udvalg af Thukydid's Historie S.

52—80 og cursorisk Iliadens 3die, 4de og 5te Bog; B desuden af Bergs Udvalg af Thukydid S. 81—85 og cursorisk Odysseens 6te, 7de og 8de Bog.

Dimittenderne opgive: Iliadens 1ste, 6te, 9de og 24de Bog, Tregders Anthologi til S. 65 med Forbigaaelse af adskillige Stykker, Herodots 7de Bog med Forbigaaelse af Cap. 61—99, Bergs Udvalg af Thukydid's Historie S. 52—80, Platons Euthyphron, Sokrates' Apologi og Kriton. De have læst det Vigtigste af Athens Antiquiteter efter Bojesen og af Tregders græske Literaturhistorie.

- VI Cl. Xenophons Anabasis 4de Bog fra Cap. 5; Herodot VII, Cap. 1—20; af Homers Odyssee XIII, 93—XIV, 200. Bergs græske Formlære. Kosmogoni og Theogoni, de 12 store Guder, Luftens, Havets og Underverdenens Guder efter Tregders Mythologi; herhen hørende Stykker af Iliaden og Odysseen ere oversatte paa Classen; mythologiske Billedværker ere stadig benyttede.
- V Cl. Bergs Læsebog for andet Aars Cursus S. 41—51. Xenophons Anabasis 2den Bog Cap. 1—3. Af Homers Odyssee XVI, 1—90. Det Vigtigste af Bergs græske Formlære; af de uregelmæssige Verber ere kun de medtagne, som forekom ved Læsningen.
- IV Cl. Bergs Læsebog for første Aars Cursus (3die Udg.) forfra indtil S. 35 med Forbigaaelse af nogle Exempler; de danske Stykker oversatte paa Græsk, deels mundtlig, deels ogsaa skriftlig

(7 Stile skrevne paa Classen). Det Tilsvarende i Bergs Formlære.

Tydsck.

- VI Cl. Hjorts Læsebog: Pag. 520—53, 558—70, 580—93; Jürs & Rungs Deutsche Dichter: 6 større Digte. Cursorisk: Hermann und Dorothea. Simonsens Syntax (med Forbigaaelse af Adskilligt) og det Meste af Formlæren.
- V Cl. Jürs & Rungs Læsebog for Mellemclasserne: S. 204—218, 228—230, 264—276, 310—324. Jürs & Rungs Deutsche Dichter: 24 Digte, deraf 16 lærte udenad. Simonsens Formlære indtil § 39. Simonsens Syntax: Det Vigtigste af Genitiv og Dativ.
- IV Cl. Hjorts Læsebog: S. 135—145, 159—162, 164—173. Holbechs & Petersens Materialier St. 31 og 32, 54—61. Simonsens Formlære: Adjectiver, Talord, Pronomer, de uregelrette og sammensatte Verber samt Præpositionerne.
- III Cl. Hjorts Læsebog Side 16—52 (nogle Blade forbigaaede). Holbechs & Petersens Materialier St. 35—47. Simonsens Formlære: forfra til Adjectiverne og de uregelrette Verber. Classen har skrevet 31 Hjemmestile.
- II Cl. Rungs Læsebog: S. 94—136; 9 Digte ere lærte udenad. Jürs & Rungs Materialier St. 35—48, 51—56, 72—74 (enkelte Sætninger forbigaaede). Simonsens Formlære med Undtagelse af Kjønnen, de uregelrette og sammensatte Verber. 34 Stile, hvoraf nogle Dictatstile.

- I Cl. J. Listov: Tydsk Elementarbog, samt nogle Stykker af Rungs Læsebog. Grammatiske Øvelser ere anstillede i Timen. 2 Timer om Ugen ere benyttede til forskjellige skriftlige Øvelser, deels Dictat, deels Oversættelse af lettere Sætninger, hvorved der er taget Hensyn til den gradvise Udvikling i den nævnte Elementarbog. 48 Stile.

Fransk.

- VII Cl. Molières *L'avare*, Scribes *La calomnie* og *Un verre d'eau* samt enkelte Digte af Béranger ere læste paa Classen uden foregaaende Forberedelse.
- VI Cl. Borrings *Études littéraires*: Pag. 210—49, 304—31, 355—89; disse Afsnit opgives til Afgangsprøven. Desuden: Pag. 32—62, 261—79, 337—43. Ingerslevs Grammatik: Bøiningslæren.
- V Cl. Borrings *Études littéraires*: Pag. 1—20, 62—84, 249—60, 273—304, 379—89. Ingerslevs Grammatik: Uregelmæssige Verber. Borrings Stiløvelser, 2den Afdeling 1—7 (ulige Nr.)
- IV Cl. Borrings Læsebog for Mellemclasserne, halvhundredede Sider af „Narrations“ og „Descriptions“. Borrings Stiløvelser, forskellige Stykker af første Afdeling. Ingerslevs Grammatik: Bøiningslæren med Forbigaaelse af Kjønsreglerne. *Voltaire*: *histoire de Charles XII* er benyttet til cursorisk Læsning.
- III Cl. Borrings Læsebog for Mellemclasserne, 40 Sider af „Anecdotes“. Borrings Stiløvelser, forskellige Stykker af første Afdeling. Ingerslevs

Grammatik: Bøiningsslæren med Forbigaaelse af Kjønsreglerne til og med de uregelmæssige Verber.

- II Cl. Ahns practiske Læsebog, 1ste Cursus: Pag. 1—50 og Pag. 93—100. Classen har skrevet 55 Stile deels i Underviisningstimerne, deels hjemme.

Engelsk.

- VII Cl. Af VIIA have 4 Disciple deeltaget i Underviisningen; læst indtil April: J. Listov, Ledetraad til Brug ved den første Underviisning i Engelsk I Afd. og II Afd. indtil St. 42. Af VIIB have 9 (senere 7) Disciple deeltaget; læst: begge Afdelinger af samme Bog.

Hebraisk.

- VII Cl. Dimittenderne: Genesis. Et fuldstændigere Cursus i Grammatiken efter Whitte.
B. Genesis Cap. 1—10. Det Vigtigste af Formlæren efter samme Sproglære.

Religion.

- VII Cl. Begge Afdelinger: Johannes-Evangeliet læst i Grundsproget. Fortalt Disciplene af Reformationens Historie.
VIIA. Lisco, den christelig-apostoliske Troesbekjendelse, med en Deel Forbigaaelser.
- VI Cl. Balslevs Udvikling af Luthers Catechismus. Assens' Lærebog i den bibelske Historie.
- V Cl. Balslevs Udvikling af Luthers Catechismus forfra til og med den 2den Troesartikel. Assens' Lærebog i den bibelske Historie: det gamle Testament S. 95—114, det nye Testament S. 190—234.

- IV Cl. Balslevs Udvikling: den 3die Troesartikel, Fader-
vor, Daabens og Alterens Sacrament. Assens' Lære-
bog i den bibelske Historie: det gamle
Testament S. 61—95, det nye S. 163—190.
- III Cl. Balslevs Udvikling af Luthers Catechismus: Syn-
den og de 2 første Troesartikler. Assens' Lære-
bog i den bibelske Historie: det gamle Testament
S. 1—61; det nye Testament, S. 139—163.
Nogle Psalmer.
- II Cl. Balslevs Udvikling af Luthers Catechismus: De
ti Bud. Balslevs Bibelhistorie: det gamle og det
nye Testament. Flere Psalmer.
- I Cl. De tre første Dele af Luthers lille Catechismus.
Balslevs Bibelhistorie: det nye Testament og
indtil Moses i det gamle. Flere Psalmer.

Historie.

- VII Cl. Dimittenderne: Verdenshistorien efter Thriges,
Blochs og Bohrs Lærebøger; Fædrelandets Histo-
rie efter Allen.
B. Den romerske Stats Historie efter Thrige;
Tidsrummet 1789—1830 efter Bohrs og Allens
Lærebøger.
- VI Cl. Thriges Lærebog i den gamle Historie forfra til
Pag. 153.
- V Cl. Bohrs nyere Historie Pag. 22—200. Allens Dan-
marks Historie fra Aaret 1523 til 1730.
- IV Cl. Blochs Lærebog i Middelalderens Historie Pag.
98 indtil Enden; Thrige: Danmarks, Norges og
Sverigs Historie Pag. 1—116.
- III Cl. Oldtidens Historie repeteret efter Kofods frag-

mentariske Historie og en i dette Øiemed udarbejdet Oversigt. Blochs Lærebog i Middelalderens Historie Pag. 1—98.

- II Cl. Kofods fragmentariske Historie fra Middelalderen til 1815.
- I Cl. Efter en kortere Udsigt over Fædrelandets Historie med Barfods Ledetraad til Grundlag er læst Oldtidens Historie efter Kofods fragmentariske Historie ved Thrige, indtil S. 94 (Augusts Død).

Geographi.

- VI Cl. Munthes Geographi omarbejdet af Velschow.
- V Cl. C. V. Rimestad: Lærebog i Geographi Pag. 369—465.
- IV Cl. Munthes Geographi omarbejdet af Velschow Pag. 143—225.
- III Cl. Samme Bog forfra til Pag. 142 (med Undtagelse af den danske Stat).
- II Cl. Af Rimestads mindre Lærebog: fra det tyske Forbund indtil Enden.
- I Cl. Samme Bog: Pag. 1—19, 46—117.

Mathematik.

- VII Cl. Dimittenderne opgave: Steens Elementær Arithmetik og Elementær Algebra, med flere Tilføielser og Forandringer i Fremstillingen; Mundts Planimetri og Stereometri samt Ramus' Plantrigonometri, med Forbigaaelse af de Afsnit, som ifølge Bekjendtgjørelse af 8de Novbr. 1858 ikke fordres.

VII B. Ligninger, Logarithmer, Rækker og

Rentesregning efter Dictat, Mundts Plangeometri Pag. 83—130 og Ramus' Trigonometri Art. 1—4.

Begge Afdelinger have i Aarets Lob udført 27 Hjemmearbejder, bestaaende i Løsningen af flere saavel arithmetiske som geometriske Opgaver.

- VI Cl. Behandlingen af algebraiske Ligninger af første og anden Grad er indøvet ved Exempler, navnlig efter Bergs Samling af matematiske Opgaver. Mundts Geometri Pag. 67—106. 4 Extemporal-udarbejdelser.
- V Cl. Steens Elementær Algebra Pag. 1—53. Flere herhen hørende Opgaver, tildeels efter Bergs Samling, ere udførte dels paa Classen, dels hjemme. Mundts Geometri Pag. 58—83.
- IV Cl. Steens Elementær Arithmetik: Proportioner, Roduddragning og Ligninger. Mundts Geometri Pag. 1—67.
- III Cl. Steens Elementær Arithmetik § 1—54 og § 65—73; de tilsvarende Afsnit af Bergs methodisk ordnede Opgaver.

Regning.

- II Cl. Reguladetri i hele Tal og Brøk. Til Hovedregning er benyttet Jacobis „Hovedregningslister“.
- I Cl. De fire Regningsarter i Brøk. Til Hovedregning er benyttet Jacobis „Hovedregningslister“.

Naturlære.

- VII Cl. Dimittenderne: Ørsted Naturlærens mekaniske Deel til Pag. 215 og de vigtigste Sætninger af Bølgebevægelsen. Naturlærens chemiske Deel efter Joh. Müllers Physik. Jørgensens

Astronomi. Nogle Timer ere anvendte til særlig at gennemgaae og indøve Astrognosien.

VIIB. Efter samme Lærebøger Læren om Ligevægt, Magnetisme, Gnidningselectricitet og Varme.

II og I Cl. I en ugentlig Time for hver Classe er der stræbt efter, uden at benytte nogen Bog, at anskueliggjøre nogle af de almindeligste Naturlove ved simple Forsøg og en letfattelig Forklaring. Forsaavidt det lod sig gjøre, ere de dagligdags meteorologiske Phænomener forklarede for Disciplene af 2den Classe.

Naturhistorie.

- VI Cl. Lützens Dyreriget (2den Udgave). Vaupells Planterigets Naturhistorie (2det Oplag) med Forbigaaelse af Læren om Plantens Sammensætning og Liv samt af de blomsterløse Planter.
- V Cl. Af Lützens Dyreriget: Fuglene og de koldblodige Hvirveldyr. Vaupells Planteriget: Pag. 161-183.
- IV Cl. Af Lützens Dyreriget: Mennesket og Pattedyrene. Vaupells Planteriget: Pag. 142—161.
- III Cl. Af Lützens Begyndelsesgrunde: fra Edderkopperne indtil Enden. Af Vaupells Planteriget: Formlæren med Forbigaaelse af det Meste af det Smaatrykte.
- II Cl. Af Lützens Begyndelsesgrunde: fra Krybdyrene indtil Edderkopperne. Desuden Læren om Mennesket og Indledningen til Fuglene.
- I Cl. Samme Bog: Menneskets Beenbygning, Pattedyrene og Fuglene med Forbigaaelse af de physiologiske Forhold.
-

Fra Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet er under 28. October f. A. udgaaet et Circulaire med nærmere Bestemmelser angaaende Iste Post af Bekj. 30. November 1864 (om Lavalderen for de Disciple, der optages i de offentlige lærde Skoler).

Med Bekjendtgjørelsen af 31. Mai 1866 fulgte et Circulaire af samme Dato, indeholdende yderligere Oplysning om Charakterberegningen ved Afgangsexamen og om Hovedcharakterens Uddragning af de særlige Fagcharakterer.

Stipendierne.

A. Stiftelsens Gratistpladser (fuldstændig Fritagelse for Contingent) have i dette Skoleaar været tildeelte:

1. H. C. W. Hertel, 2. J. S. A. Bagger, 3. C. J. G. Smith, 4. J. J. A. Birch, 5. H. C. Gad, 6. A. N. J. Huus, 7. H. Steenbuch, 8. J. P. G. Johansen.

B. De Resenske Gratistpladser (fuldstændig Fritagelse for Contingent):

1. F. O. N. Bülow, 2. Th. J. P. F. Plum.

C. Den Rønnenkampske Gratistplads (fuldstændig Fritagelse for Contingent):

C. S. Hanssen.

D. Stiftelsens halve Gratistpladser (Contingentet uddrages med 120 Rdl. aarlig):

1. C. J. P. Stricker, 2. C. V. Kraft, 3. J. Bloch og (fra Nytaar 1866) 4. A. H. Andersen.

Endvidere har Hs. Excell. Forstanderen paa Grund af Omstændighederne tilstaaet H. A. Nielsen (i IV Cl.) en

Friplads fra Begyndelsen af indeværende Skoleaar, og tillige bestemt, at Contingentet for de nyoptagne Disciple H. C. Knauer og A. Meincke (begge i I Cl.) indtil videre maa erlægges med 120 istedenfor 240 Rdl. aarlig.

Ansøgninger om Gratistpladser for Disciple i Herlufsholms Skole blive herefter at indgive til Stiftelsens Forstander inden hvert Aars 1ste August.

De to **Meyerske Præmier**, hver paa 30 Rdl., tilkjendtes for Aaret 1865 Disciplene C. S. Hanssen og G. W. O. R. van Brakle.

Det **grevelig Moltkeske Skolestipendium** for kongl. Embedsmænds Sønner, 4 Portioner paa 25 Rdl. halvaarlig, uddeelt for Decembertermin 1865 ligesom for indeværende Junitermin til Disciplene O. E. Brasen, M. Th. N. Hertel, C. S. Hanssen og J. P. G. Johansen.

Det **grevelig Moltkeske Universitetsstipendium** for kgl. Embedsmænds Sønner (100 Rdl. halvaarlig, deelt i to eller tre Portioner) blev for Decembertermin 1865 som og for Junitermin d. A. oppebaaret af Stud. jur. V. F. S. M. B. Hennings og Stud. theol. J. H. Aagaard.

Reisestipendiets Fond, opsamlet af vacante Portioner af ovennævnte Universitetsstipendium og frugtbargjort i Ringsted Sparekasse, beløb sig den 11te November 1865 til 171 Rdl. 21 Sk.

De videnskabelige Samlinger.

Mønt- og Medaillesamlingen, som iaar er bleven om-
lagt i nye Skabe, har modtaget interessante Bidrag fra

Apotheker Hansen, Pastor Petersen, Tegnælærer Bertelsen, Skolens Rector og Discipel H. Gad.

Til Samlingen af Oldsager har Overlærer Leth foræret en stor, velsleben Flintkile, funden ved Gravning paa Lundegaarden i Nærheden af Nestved.

Den naturhistoriske Samling har iaar erholdt følgende Gaver: Af Forstcandidat L. Münter og Stud. med. H. Münter en anseelig og smuk Samling Fuglehoveder, af Bogtrykker Bang i Nestved en Bikage, af Overlærer Leth en *Cebus monachus*, af Disciplene H. Kaarsberg to Bikager, V. Petræus en *Turdus merula*, C. Stricker en Sandorm og en Nereide, F. Holck-Winterfeldt Æg af en Helixart, L. Brun en *Hypodæus amphibius*, C. Hillebrandt Fragmenter af Frugten af *Hura crepitans*. — Desuden er tilkommet ved Kjøb: en *Aquila albicilla*, en *Dasyurus Maugei*, en *Turdus torquatus* og en Samling Planter, som i sin Tid har tilhørt afd. Justitsraad Uldall i Nestved.

Til den fysiske Samling er i dette Skoleaar intet Væsentligt anskaffet.

Bibliotheket er siden Juni Maaned f. A. forøget med følgende Bøger og literære Hjælpemidler; de med † mærkede ere tilsendte Skolen fra Ministeriet; * betegner Gaver, der skyldes Privates Velvillie.

Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie 1866. I. (Wegener, C. F., Mindeskrift over Kong Frederik VII.)

Aarsberetning og Meddelelser fra det store kgl. Bibliothek, udg. af C. Braun. 1, 1865.

† Aarsberetninger fra det kgl. Geheimearchiv. III 5. 4to. 1865. *Abildgaard, S., Tegninger efter Ligstene i Herlufsholms Kirke, calquerede af M. Petersen.*

Agardh, C. A., *Om Propheterne og Essæerne hos det jødiske Folk. Dansk Bearbejdelse.* 1866.

- Allen, C. F., De tre nordiske Rigers Historie 1497—1536. II 1865.
- Andresen, A., Udfoldninger af Grundformerne i Rummet. (Med stereometriske Figurer). 1863.
- Anger, E. J., og Rindom, A. F. L., Christelig Catechismus. 1865.
- Annaler for nordisk Oldkyndighed og Historie, udg. af det kgl. nordiske Oldskrift-Selskab. 1861, 62 og 63.
- Asbjørnsen, P. C., og J. Moe, Norske Folke-Æventyr. 3die Udgave. Christiania. 1866.
- Aschlund, J., Kortfattet italiensk Formlære. 1865.
- Bagger, C. C., Samlede Værker. 1, 1—2. 1865 og 66.
- Beyer, F., Om modersmålets opdyrkning. 1865.
- Bjovulvs-Drapen, et høinordisk Heltedigt, fordansket af N. F. S. Grundtvig. 2den Udg. 1865.
- Bluhme, E., Fra et Ophold i Grønland 1863—64. Kbhvn 1865.
- Bornemann, F. C., Forelæsninger over den danske Criminalret. 10—14.
— Blandede Skrifter. 1—3. 1866.
- *Brasch, C. H., Vemmetoftes Historie som Herregaard, Slot og Kloster. Et Kildeskrift. I—III. 1859. m. K.
- Danske Magazin. 4de Række. II 1. 1865.
- Dorph, C., Kortfattet dansk Sproglære med Retskrivnings- og Skilletegnsregler. 1865.
- Edda, Den gamle, eller Oldemo'r. Overført paa Dansk af V. B. Hjort. 1865.
- Erslev, Ed., Lærebog i den alm. Geografi. 1865.
— Mindre Lærebog i den alm. Geografi. 1866.
- Erslew, Th. H., Supplement til Alm. Forf.-Lexicon. 13. 1865.
- *Euripidis Tragoediae XIX, opera G. Canteri. 1571. 1—2.
- Faber, T., Post- og Reisehaandbog for Kongeriget Danmark. 1866. 1—2.
- Ferrall og Repps dansk-engelske Ordbog, ved W. Mariboe. 1861.
- Fistaine, G., Synoptisk Oversigt over det franske Sprogs Former. 1866.
- Flemmer, H. M., Opgaver til latinske Stile. Udgivne af E. Flemmer. 1—2. 1865.
- *Flora Danica. Illumineret Expl. Supplement II 1865. (Fra Hs. Maj. Kongen.)
- †Forelæsninger og Øvelser ved Universitetet og den polyt. Lærestanstalt. 1865. 1—2.
- Forslag til en Revision af Kirkebøgerne og den liturgiske Deel af Psalmebogen.
- †Fortegnelse over de 235 Studerende, der i 1865 have tilendebragt Afgangsexamen ved Skolerne eller Adgangsexamen ved Universitetet. 1865. 2 Expl.
- Fra alle Lande. Et Maanedsskrift, udg. af W. Mariboe og E. Bluhme. III. 1—5.
- Fritzner, J., Ordbog over det gamle norske Sprog. 1—8. Kristiania 1865 og 66.
- *Fædrelandet. Udg. af C. Ploug og J. F. Gjørdwad. 1865, 2det Halvaar, og det Udkomne af 1866.
- Gebauer, J. C., Musikens Katechismus, frit bearbejdet efter J. C. Lobe. 1864.

- Gervinus, G. G., Geschichte des neunzehnten Jahrhunderts. VIII. 1—2.
- Grimm, J. u. W., Deutsches Wörterbuch. V, 3. Bearb. von R. Hildebrandt. 1865.
- Hammerich, M., Danska och Norska läsestycken. 1865.
— Smaaskrifter om Cultur og Underviisning. III. 1866.
- Hansen, H., Photographisk Album til E. Flemmers folkelige Foredrag. 1—2.
- Hartwig, G., Havet med dets Plante- og Dyreverden. 1866.
- Hauch, C., Julian den Frafaldne og et Martyrium i Nutiden. To Digtninger. 1866.
- Heegaard, P. S. V., Indledning til den rationelle Ethik. 1866.
- Helveg, L. N., Den danske Kirkes Historie til Reformationen. 6. 1866.
- Herder, J. G. v., Sämmtliche Werke. 60 Theile m. 1 Supplbd. 1827—30.
- Hiob og Psalmerne. Oversatte fra Grundtexten af D. G. Monrad. 1865.
- Holberg, L., Epistler, udgivne af Chr. Bruun. 1. 1865.
- Hostrup, C., Samlede Skrifter I—IV. 1865.
- Huus, R. R., Anmærkninger til Luthers Katekismus ved C. F. Balslev. 1866.
- †Indbydelsesskrifter til Examina i de danske Skoler 1865, i Reykjavik 1863—64, i de norske 1864.
- Ingerslev, C. F., Dansk - Latinsk Ordbog til Skolebrug. 2den Udgave. 1865.
- Jacobs Brev, fortolket af A. C. Larsen. 1866.
- Jahrbücher für classische Philologie. Supplem. V 2.
— Neue, f. Philologie u. Pädagogik. 1865 4—12. 1866 1—4.
- Jensen, H. P. G., De alm. Naturlove i deres Aavendelse. 1866.
- D. Junius Juvenalis' Satirer, oversatte og oplyste af L. Ove Kjær. 1866.
- Keyser, R., Efterladte Skrifter. I, 1—3. Christiania. 1865—66.
- Kirketidende, Dansk. 1865. 27—53. 1866. 1—27.
- Kjær, L. O., Skema til den latinske Formlære. 1866.
- Klosterlæsning, Dansk, fra Middelalderen. Udg. af C. J. Brandt. 4.
- Kraft, J. E., Norsk Forfatter-Lexicon. Udg. af C. C. A. Lange. 1863.
- Krogh, F., Den høiere danske Adel. En genealogisk Haandbog. 1866.
- Königsfeldt, J. P. F., Historisk Calender. En Samling historiske Smaaskrifter. 1865.
- * — Et literairt Overfald af Emil Elberling i „Fædrelandet“. 1866.
- Køster, Kr., Fortælling om Hervard Lovrikson. 1865.
- Lausen, V., De traumatiske Hæmorrhagier fra Haandens større Arterier. 1865.
- Lefolii, H. H., Fra Gudelivct og Gudetroen i Nordens Hedenold. 1866.
- Legrelle, A., Holberg consideré comme imitateur de Molière. Paris 1864.
- Lehmann, Orla, Norge og Nordmændene. Reiseerindringer fra 1835 og 65. 1865.

- † **Linde, A. C. P.**, Meddelelser angaaende Kbhavns Universitet for Aarene 1857—63.
- † **Liste over de Studerende**, som i Aaret 1865 have taget den philosophiske Examen.
- Listov, J.**, Engelske Læsestykker og Stiløvelser. I Afd. 1866.
- T. Livii Historiarum Romanarum libri qui supersunt. Ex recens. J. N. Madvigii.** Edd. J. N. Madvig et J. L. Ussing. III 2. IV 2. 1866.
- * **Luthers husliga lif 1525—1546.** Af A. Listov. Öfversättning från Danskän af J. A. Berg. Gøteborg 1863.
- Lütken, C. F.**, Begyndelsesgrundene af Dyreriget's Naturhistorie. (Lærebog i Zoologien Nr. 2). 5te Oplag. 1865. Maanedsskrift, Dansk. 1865. II 1—6. 1866. I 1—5.
- Madvig, J. N.**, Latinsk Sprog lære til Skolebrug. 4de Udg. 1862.
- Martensen, H.**, Mester Eckart. Ny Udg. 1851.
- Masius, H.**, Naturstudier; Skitser af Plante- og Dyreverdenen. Overs. af J. Michaelsen. 1853.
- † **Meddelelser, statistiske**, 3die Bind, udg. af det statistiske Bureau. 1864—65. 8vo.
- † **Mehren, A. F.**, Den pyrenæiske Halvø efter Dimishqui og Spansk - Arabiske Geographer. 1864. (Indbydelsesskrift til Universitetets Reformationstest).
- Mindesmærker, Danske**, i fotografiske Fremstillinger. Kbhvns Slotte. 1ste Række. Text af Ph. Weilbach. 1—4. 1865. 2den Række 5—7. 1866.
- Molbech, Chr.**, Dansk Glossarium eller Ordbog over forældede danske Ord. 6. 1866.
- Müller, F., Klunzinger, K., und Seubert, A.**, Allgemeines Künstlerlexicon. Liefer. 7—10. 1864.
- Mythologisk Haandbog**, udg. af Chr. Winther og W. A. Bloch. 3die Oplag. 1865.
- Møller, C. F. C.**, Den elementære Arithmetiks System. 1866.
- Møller, H. G.**, og **Nyeborg, P. S.**, Tydsk Læsebog for de øverste Klasser i Latin- og Realskoler. 1865.
- Oehlschläger, A.**, Erindringer. I—IV. 1850—51.
- Pavels, Cl.**, Autobiographi. Udg. af C. P. Riis. Christiania 1866.
- Payer, J.**, Die Adamello-Presanella-Alpen. 1865. 4to. (Ergänzungsh. 17. zu Petermanns Geogr. Mittheil.)
- Petermann, A.**, Geogr. Mittheilungen. 1865 6—12, 1866 1—5. — Spitzbergen u. die arktische Central-Region. (Geogr. Mittheil. Ergänzh. 16.) 1865.
- Petersen, C. L.**, Store Contourer. Fortegninger til Brug i Skoler. 1—4.
- Petersen, J.**, Methoder og Theorier til Løsning af geometriske Konstruktionsopgaver. 1866.
- * **Phaedri Fabularum Æsopiarum libri V.** Notis illustravit D. Hoogstratanus. Amstel. 1701.
- Photographisk Album over Kong Frederik III og hans Samtidige.** Med Biographier af J. P. F. Königsfeldt. 1865.
- Pressensé, Edm. de**, Kirken og Revolutionen. Overs. af M. T. Lange. 1—4.
- Prospecter, Danske, slesvigske og skaanske.** Fotograferede af J. F. Busch. I.
- Psalmebøger fra Reformationstiden.** Udgivne af Chr. Bruun. 1.

- Regesta diplomatica historiae Danicae, cura societatis regiae scient. Danicae. II 1—5. 1856—65. 4to.
- Register til Samling af Love og Anordninger 1683—1864. Af C. Beck. 1866.
- Revue des deux mondes. 1865 Juli—Decbr., 1866 Jan.—Juni.
- Richardt, F., og Secher, C. E., Prospector af danske Herregaarde. XVII, 2—4. Tverfol.
- Rink, H., Eskimoiske Eventyr og Sagn. 1866.
- Romancer, Danske, hundrede og ti. Udg. af Chr. Winther. 3die Udg. 1851.
- Rosing, S., Engelsk-dansk Ordbog. 2den Udg. 1863.
- J. L. Runeberg och Fänrik Ståls sägner. I. Fänrik Ståls hjeltar af I. O. J. Rancken. II. J. L. Runeberg. Af L. Dietrichson. 1864.
- Rørdam, H. F., Skolens og Opdragelsens Historie. I. Oldtiden. * — T. S., Histor. Oplysninger om den hellige Skrift. 1866.
- C. Sallustii Crispi Opera. (Ex Museo Joh. Isaci Pontani). Amstelod. 1649.
- Samlinger, Danske, for Historie, Topographi, Personal- og Literaturhistorie. Udg. af C. Bruun, O. Nielsen og A. Petersen. I. 1—3.
- Det norske Oldskriftselskabs, for 1862—65. I—VIII.
- Ny kirkehistoriske. Ved H. F. Rørdam. III 2. 1865.
- til Fyens Historie og Topographie. III 3. 1865.
- Samling af Love og Anordninger af mere almindelig Interesse. 1 Jan. 1865 til 31te Marts 1866.
- Scharling, H., Grækenland. En Reisebeskrivelse. 1866.
- Schjørring, P., Juridisk Stat. 1865.
- Shakspeare, W., Dramatiske Værker, overs. af E. Lembecke. 1—5.
- Skau, P. L., Hans Tjellesen Schmidt. 1866.
- Steen, A., Elementær Plangeometri. 1865.
- † Tabelværk, Statistisk. 3die Række 4de Bind. 1864. 4to.
- † — — Ny Række 26de Bind. 1864. 4to.
- Thrige, S. B., Danmarks, Norges og Sverigs Historie. 1—2.
- Tidsskrift, Antiquarisk, udg. af det kgl. nord. Oldskrift-Selskab 1861—63. Kbhvn 1864.
- Botanisk, udg. af den botaniske Forening i Kbhvn ved P. A. C. Heiberg. I. 1.
- for Matematik. Anden Række. Udg. af C. Tychsen. I 8—12. II 1—6.
- for Philologi og Pædagogik. VI. 3—4.
- for Physik og Chemi. IV 4—12. V 1—2.
- for populære Fremstillinger af Naturvidenskaben. 3die Række. II 3—4. III 1—2.
- Historisk, 3die Række, udg. af den danske historiske Forening. IV 1—2.
- Naturhistorisk, udg. af J. C. Schjødt. 3die Række. III 2—3.
- Nordisk, for Politik, Ekonomi og Literatur. Utg. af G. K. Hamilton. 1—2. 1866.
- Nordisk Universitets. IX 4. Upsala. — X 3. Christ. — Tillægsh. til X. Kbhvn.
- Nyt, for udenl. theol. Literatur. 1865 2—4. 1866 1.

- Tidsskrift, Soransk, udg. af det Soranske Samfunds Bestyrelse. 1. 1865.
- Svensk Literatur. Utgifven af C. R. Nyblom. 1865 1—8. 1866 1—3.
- Theologisk, udg. af C. E. Scharling og C. T. Engels- toft. I—XII. 1837—49.
- Theologisk, for den evangelisk lutherske Kirke i Norge. VIII 1—4.
- Tieck, L., Skriften. 1—XXVIII. 1828—54.
- Ugeblad for den danske Folkekirke. 1865 27—52. 1866 1—26.
- Warming, P. H., Logarithmer med 5 Decimaler af Tallene fra 1 til 10,000. 1866.
- Wegener, C. F., Mindeskrift over Kong Frederik den Syvende.
- Weisser, L., Merz, H., Kurz, H., Bilder-Atlas. 31—33.
- Welcker, F. G., Die griechischen Tragödien mit Rücksicht auf den epischen Cyclus. 1—3. 1839—41.
- Nachtrag zu der Schrift über die Aeschylische Trilogie. 1826.
- Wiberg, S. V., Ny geistlig Stat. Med Tillæg fra 1863.
- 2det Tillæg til „Ny geistlig Stat“. 1866.
- † Worsaae, J. J. A., Om Slesvigs eller Sønderjyllands Old- tidsminder. 1865. (Til Universitetsfesten i Anledning af Kongens Fødselsdag). 4to.

Disciplenes Morskabsbibliothek, der bestyres af Ad- junct Lund, er i Skoleaaret 1865—66 forøget eller deel- viis fornyet med henimod 70 Bind.

Skolens Examina

afholdes iaar i følgende Orden.

I. Den skriftlige Deel.

AFGANGSPRØVEN.

AARSPRØVEN.

Løvedag den 23de Juni.

Kl.	Kl.
9—1 Oversættelse fra Latin.	9—1 VIIB Overs. fra Latin.
	8—12 V, III, II, I Dansk Udarbeidelse.
4—8 Geometrisk Udarbei- delse.	3—7 VIIB Arithm. Udarb. 3—6 VI, IV Lat. Stil. 3—7 III, II, I Tegning.

Mandag den 25de Juni.

9—1 Dansk Udarbeidelse I (fri Opgave).	9—1 VIIB Dansk Udarb. 8—12 VI Dansk Udarb. 8—11 V Latinsk Stil. IV Math. Udarb. II Regning.
4—8 Latinsk Stil.	4—8 VIIB Latinsk Stil. 3—7 VI Mathem. Udarb. 3—6 III Latinsk Stil. II Tydsk Stil. I Regning.

Tirsdag den 26de Juni.

Kl.		Kl.	
9—1	Dansk Udarbeidelse II (bunden Opgave).	8—11	VI Overs. fra Latin. V, III Math. Udarb.
4—8	Arithmetisk Udarbei- delse.	8—12	IV Dansk Udarb.
		8—11	I Tydsk Stiil.
		3—7	VIII B Geom. Udarb.
		3—6	V Overs. fra Latin. III Tydsk Stiil. II Fransk Stiil.

II. Mundtlig Afgangsprøve tilligemed en Deel af VI Classes Aarsprøve.

Dimittenderne.

VI Classe.

Fredag den 29de Juni.

Kl. 9	b*) Geometri M.		
10	a*) Historie D.		
3	a Geometri M.		
3	b Historie D.	Kl. 6	Fransk Ld.

Løverdags den 30te Juni.

Kl. 8	a Latin Lst.		
9	b Arithmetik M.	Kl. 11	Naturhistorie Ngd.
3	a Arithmetik M.		
3	b Latin Lst.	6	Tydsk H.

Mandag den 2den Juli.

Kl. 8	ab Græsk K.
8	ba Religion Db.

*) **b** de lige, **a** de ulige Numere i Classen.

Tirsdag den 3die Juli.

Kl. 8 ab Naturlære M. Kl. 10 Geographi D.

Torsdag den 5te Juli.

Kl. 6 Hebraisk Ngd.

(Tirsdag den 3die Juli, Eftermiddag Kl. 5½, afholdes Sko-
lens offentlige Sangprøve.)

III. Mundtlig Aarsprøve.

Tirsdag den 10de Juli.

Kl. 4 VIIB Hebraisk Ngd.

4 V Nordisk Myth. H.

4 IV Historie D.

Onsdag den 11te Juli.

Kl.

8 III Fransk Db.

9 V Latin K.

10 I Naturhistorie Ngd.

Kl.

4 VI Matematik M.

4 II Tydsk H.

Torsdag den 12te Juli.

8 III Matematik L.

9 V Tydsk H.

9 IV Fransk Db.

4 VIIB Historie D.

4 II Religion Ld.

5 I Geographi Ngd.

Fredag den 13de Juli.

8 III Naturhistorie Ngd.

9 V Historie D.

9 IV Religion Db.

3 VIIB Geometri M.

4 VI Græsk He.

4 II Fransk Ld.

Løverdag den 14de Juli.

9	V Græsk He.	3	VII B Naturlære M.
9	IV Matematik L.	3	III Historie D.
10	I Tydsk Lor.		

Mandag den 16de Juli.

9	V Matematik M.	4	VI Latin K.
9	IV Latin He.	4	III Dansk Lor.
9	II Naturhistorie Ngd.	4	I Religion Ld.

Tirsdag den 17de Juli.

8	VII B Arithmetik M.	3	III Geographi D.
9	IV Tydsk H.	4	V Religion Db.
10	II Geographi Ngd.		

Onsdag den 18de Juli.

8	VII B Latin Lst.	3	III Tydsk H.
9	IV Geographi D.	4	V Fransk Ld.
		5	I Dansk Db.

Torsdag den 19de Juli.

9	VI Historie D.	3	III Latin Lst.
9	V Naturhistorie Ngd.	5	II Dansk Lor.
9	IV Græsk H.		

Fredag den 20de Juli.

8	VII B Græsk K.	3	III Religion Lor.
9	VI Religion Db.	4	V Geographi D.
10	I Historie He.	4	IV Naturhistorie Ngd.
		4	II Historie Ld.

Løverdags den 21de Juli Kl. 4 Eftermiddag bekendtgjøres Udfaldet af Censuren for samtlige Classer, hvorefter Sommerferien tager sin Begyndelse.

Onsdag den 22de August Kl. 8 Aften maae Disciplene atter være samlede paa Herlufsholm. Torsdag den 23de til sædvanlig Tid begynder Underviisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære de mundtlige Prøver indbydes herved Disciplenes Forældre og Værger saavel som Enhver, der interesserer sig for Skolen og dens Virksomhed.
